Ἔτος Δ', Περιοδος Δευτερα — Αθηναι 4 Ιουλιου 1887 — Αριθ. 23

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΞΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΕ' ΜΑΡΤΙΟΥ
Παρὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἔναντι τοῦ Κήπου.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μάνη καὶ Μανιάται, ὑπὸ Π. Κ. —
ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.
ΠΟΙΗΣΙΣ. Εἰς τὸν ἄσον.
Ὁ Ἰούνιος. (Ἀναμνήσεις μαθητρίας) ὑπὸ Ἀριάδνης Μ. Δαμβέργη.
ΕΣΠΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ. Ἡ λειτουργία τοῦ Μεσονυκτίου. (Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ) ὑπὸ Σ. Δ. Τ.
Ἡ πενθερὰ ἐν τῷ Παραδείσῳ ὑπὸ Ἰμβ.
ΑΝΑΛΕΚΤΑ.
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ. Νὺξ χορεύει. (Δείγημα Γ. Ὑπερίδου).

Ἐν τῷ **ΑΕΛΤΙΩ**. Ἡμερολόγιον. — Ἑορταὶ τῆς ἑβδομάδος. — Μικραὶ εἰδήσεις. — Ἰδιαίτερα γράμματα. — Νέα βιβλία. — Ἀγγελίαι.
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ. Μαργαρίτα τῆς Κὰς Ἐπ. de Girardin.

ΜΑΝΗ ΚΑΙ ΜΑΝΙΑΤΑΙ

Ἀγαπητέ μοι φίλε,

Πετῶντι καλλίστῳ, ὡς λέγουσι, σκιαγραφήσας τὴν χώραν, τοὺς κατοίκους καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς περικαλλοῦς ἐκείνης Πασαβᾶ, συνάπτω σήμερον ἀμέσως μετ' αὐτῆς τὸ νῆμα τῶν ὁδοιπορικῶν ἀναμνήσεών μου.

Ἀπὸ τῆς εὐθαλοῦς ταύτης κοιλάδος ὁ ὁδοιπόρος, καταλείπων γοητευτικὰ τοπεῖα, χώραν πάμφορον καὶ τερπνὸν θέαμα, προχωρεῖ ταχέως εἰς χώραν ἄγονον, ἄνυδρον καὶ αὐχμηράν. Βαθμηδὸν ἐλαττοῦται ἡ βλαστήσις, τὸ πράσινον χρῶμα τῆς φύσεως ἀντικαθιστᾶται ὑπὸ τοῦ φαιοῦ, καὶ τὰ ὑψίκομα δένδρα ἀφανίζονται τέλεον. Τὴν ὅρασιν λυπηρῶς ἀποκλείουσιν ὄρη γυμνά, ἄβατα καὶ ὑπερύψηλα, κατερχόμενα μέχρι τῶν παραλίων, βράχοι δὲ ἐρυθροὶ καὶ πέτρα ἀπόρρωξ καθιστῶσι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπροσίτους τὰς ἀκτάς. Νομίζει τις, τῇ ἀληθείᾳ, ὅτι τὰς πλευρὰς τῶν ὀρέων καὶ ἐκ γένει τὴν χώραν ἀπετέφρωσε φοβερὰ πυρκαϊά· θυμὸς δέ, ἐλελίφασκος, ἀσφόδελος, ὡς ἐν Ἅδου, ὅπου ἰσχὺς ἐπικρατεῖ ἐρημία, θάμνοι ἀσθενεῖς καὶ κατεσκληκότα δενδρύλλια φαίνονται ἐνιαχοῦ, ἔνθα συγκεντροῦσιν ὀλίγον χῶμα κοκκινόν οἱ χείμαρροι καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ὀρέων κατερχόμενα ὕδατα. Πρὸς μεσημβρίαν φαιόχρους ὀροσειρὰ δημιουργεῖ ἀπροσπέλαστον ὀχύρωμα τῆς χώρας τοῦ ἀνύδρου καὶ ἀύλου Ταινάρου, φλεγομένου τὸ θέρος ὑπὸ τῶν ἀκτίνων ἀφορήτου ἡλίου, καὶ πρὸς δυσμὰς ἀποφράττει τὸ πλεῖστον τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου ἑτέρα ὀροσειρὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς Ταϋγέτου, ἡ Πεντοδακτύλου, ἀποτελοῦσα τῆς πρώτης συνέχειαν, ὀλιγώτερον φαιὰν καὶ μᾶλλον ὑλήεσσαν, περιλαμβάνουσαν ὑπερνεφέλους κορυφὰς καὶ διήκουσαν μέχρι τοῦ Λεωνταρίου καὶ τῆς Ἀρκαδίας. Ἀμφοτέρας τὰς ὀροσειρὰς διασχίζει χαράδρα, διαμορφοῦσα ἰσχυρὰν κλεισώρειαν, ὁχμὸν στρατηγικὸν ἀκμαῖον, ὑπεραστίζον τὴν ἀπὸ ταύτης διερχομένην ὁδὸν τῆς Οἰτύλου καὶ προστατεῦον τὸ ὀροπέδιον τοῦ Κελεφᾶ, τὸ κέντρον τῆς Λακωνίας. Ὁδοιπόροι καὶ ἡμιόνοι, διερχόμενοι τὴν ἐν τῇ χαράδρᾳ ὁδόν, βαδίζουσιν ὀδυνηρῶς ἐπὶ ζωλίκων καὶ πετρῶν βραχωδῶν, συναντῶσι δὲ πολλαχοῦ ροδοδάφνας καὶ πλατάνους, χάρις εἰς τὸν παρρέοντα χειμαρρον, ἐν δὲ χωρίον πρὸ τῶν πυλῶν τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου, τὸν Βαχόν.

Οὕτως ἐντεῦθεν ἄρχεται κυριωτάτη ἀλήθεια Μάνη, ἡ ἔχουσα ἱστορίαν διακεκριμένην καὶ ἰδιάζοντα ἐθνικὸν βίον. Τὰ ὅρια αὐτῆς, τοὐλάχιστον ἐπὶ Φραγκοκρατίας καὶ Τουρκοκρατίας, ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ φρουρίου Πασαβᾶ, ἀπέληγον εἰς Καλαμάτας, ἀκριβέστερον δὲ εἰς τὴν Βέργαν καὶ τὸ Ἀλμυρόν· περιελάμβαναν δὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ταινάρου ὁλόκληρον καὶ τὴν δυτικὴν τοῦ Ταϋγέτου πλευράν. Ὁλόκληρος ἡ ἐπαρχία Οἰτύλου καὶ τὸ παρὰ τὸ Ταίναρον μέρος τῆς ἐπαρχίας Γυθείου ἀπετέλει τὴν κυρίως Μάνην, ἥτις, ὑπὸ τὴν ἀσθενῆ ἡγεμονείαν ἐγχωρίου Μπέη, διηγεν ἀνέκαθεν ἀνεξάρτητον βίον. Ὁ χωρογράφος Νηρὸς, ἀκμάσας περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, τοιαῦτα εὗρε τὰ ὅρια καὶ τὰ χωρία αὐτῆς ὀνομαστὶ ἀπαριθμεῖ εἰς ἑπτὰ, καὶ δέκα καὶ ἑκατόν. Γάλλος δὲ στρατηγὸς, εἰς Μάνην ἐκπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας Καρόλου Η' περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος, ὅπως ὀργανώσῃ ἐπανάστασιν κατὰ τῶν Τούρκων καὶ ὑπὲρ τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ, διεκδικοῦντος τὰ δικαιώματα τοῦ Βαλδουίνου ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, διηγεῖται ὡσαύτως ἐν ἐκθέσει, σωζομένῃ μέχρι σήμερον, ὅτι ἡ Μάνη, ἀρχομένη ἀπὸ Καλαμάτας, ἀπέληγεν εἰς Πασαβᾶν. Διηγεῖται προσέτι πολλὰ ἀξιοθαύμαστα, πιθανῶς δὲ μὴ ἀντικείμενα πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν· ὡς θέλεται πεισθῆ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ συνόλου τῶν ὁδοιπορικῶν ἀναμνήσεων. Κατ' αὐτὸν δὲ, ἡ Μάνη περιεῖχε τότε χίλια χωρία καὶ πόλεις, ἑκατὸν χιλιάδας κατοίκων· ὅλα τὰ ἐπιφανῆ γένη τῆς Ἀνατολῆς, φεύγοντα τὴν τυραννίαν τῶν Τούρκων, δώδεκα δὲ χιλιάδας μαχητῶν, οἵτινες, κατὰ τὸ πλεῖστον βεβαίως, ἦσαν Ἀλβανοί.

Ὁποία ἐπῆλθε μεταβολὴ ἐνὶ διαστήματι δύο ὡς ἐγγύτατα αἰώνων! Πανταχοῦ συναντᾷ τις ἐρείπια κώμων καὶ χωρίων· ὁ πληθυσμὸς ἠραιώθη καταπληκτικῶς, εἰς πεσσαράκοντα μόλις χιλιάδας ἀνερχόμενος σήμερον· λιμὸς δὲ καὶ τουρκικὸς ἀποκλεισμὸς, διηνεκὴς ἀναρχία καὶ ἐμφύλιοι πόλεμοι, ἀκούσιοι διωγμοὶ καὶ μεταναστεύσεις ἑκούσιαι ἐπήνεγκον τὴν φαινομένην τῆς χώρας ἐρήμωσιν. Εἰς τὸν μέγαν δὲ πληθυσμὸν, τὸν δυσανάλογον πρὸς τὴν ἔκτασιν τοῦ ἐδάφους καὶ τὴν εὐφορίαν, ἀποδίδω εὐλόγως τὴν ὁλοσχερῆ ἀπογύμνωσιν τῶν ὀρέων τῆς Μάνης, τὰ ὁποῖα ἐσκίαζον δάση ἀπέραντα καὶ μεγαλοπρεπῆ, ὧν ἀτελῆ παρέχει ἰδέαν τὸ περὶ τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν τοῦ Ταϋγέτου θαυμάσιον δάσος τῆς Βασιλικῆς. Ἔχομεν περὶ τούτων ἱστορικὰς μαρτυρίας. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νικίου, λόγον ποιούμενος περὶ τοῦ Ζυγοῦ τῆς Μιλιγκοῦς, τῶν ἀρχαίων Θαλαμῶν, βεβαιοῖ αὐταῖς λέξεσιν ὅτι «ὁ Ζυγὸς ἔχει χώραις πολλὰ μεγάλαις, καὶ κλεισούραις πολλὰ δυναταῖς, καὶ δάση ἀπέραντα, καὶ ἄνδρας ἀλαζονικοὺς καὶ ὑπερηφάνους». Ἀλλ' οἱ ταλαίπωροι ἄνθρωποι, διατελοῦντες εἰς διηνεκεῖς σχεδὸν ἐχθροπραξίας κατὰ τῶν περιοίκων καταχτητῶν, μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ πορίζωνται τὰ ἐπιτήδεια ἀπὸ ξηρᾶς ἢ θαλάσσης, κατέστρεψαν τὰ δάση, ἄλλα μὲν πρὸς χρείαν, ἄλλα δέ, ὅπως δημιουργήσωσιν ἀγροὺς πρὸς παραγωγὴν κριθῆς καὶ σμιγοῦ. Χάριν δὲ αὐτῶν δένδρα ἥμερα καὶ ἄγρια, ἀμπελῶνας καὶ ὀπωροφόρα, τὰ πάντα κατέστρεψαν, ὅπως ἀποφύγωσι τὰς σιτοδείας, καὶ μόνον τὴν ἐλαίαν ἐσεβάσθησαν, τὴν ἀπολύτως χρήσιμον. Τούτου δὲ ἕνεκα, βλέπει ὁ ὁδοιπορῶν τὰ ἴχνη τῆς γεωργικῆς καλλιεργείας ἐπὶ βράχων ξηρῶν, ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν ἀγόνων ὀρέων, πανταχοῦ, ἔνθα ὑπῆρχον ἴχνη γῆς πρὸς καλλιέργειαν, οὐδαμοῦ δὲ ἀμπελῶνας, πλὴν ἐλαχίστων, οἵτινες πρόσφατοι μόλις ἐφυτεύθησαν. Καὶ ὅμως, αἱ σιτοδεῖαι ἐπῆλθον ἀλλεπάλληλοι, τῆς χώρας μὴ δυναμένης νὰ θρέψῃ τόσῳ μέγαν πληθυσμόν, ἐξώθησαν δὲ τὰ λιμώττοντα πλήθη εἰς τὰς ἐνόπλους ἐκδρομὰς, τὰς μεταναστεύσεις καὶ τὴν πειρατείαν.

Ἀλλ' ἐπανέρχομαι ὅθεν παρεξέβην, παρασυρθεὶς ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀναμνήσεων. Ἀπὸ τοῦ Πασαβᾶ κατέρχεται ὁ ὁδοιπόρος, διὰ τῆς χαράδρας ἡ κλεισωρείας, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἀνέφερα, εἰς τὸ μικρὸν ὀροπέδιον τοῦ Κελεφᾶ. Γλῶσσα γῆς ἀγόνου καὶ βραχώδους, προβάλλουσα ἀπὸ τῆς κλεισωρείας, ὑπέρκειται ἀγερώχως τοῦ λιμένος καὶ τοῦ κόλπου τῆς Οἰτύλου, ἀπολήγουσα εἰς βράχον ὑψηλὸν καὶ ἀπόκρημνον. Ἑκατέρωθεν τὸ μικρὸν ὀροπέδιον χωρίζουσι βαθεῖαι φάραγγες καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ φρούριον τοῦ Κελεφᾶ, ἔρημον, σεσαθρωμένον, κατάξηρον, ἐπιδεικνῦον ὅμως ἐν κανονικῷ τετραγώνῳ τὰ τείχη πλήρη μετὰ τῶν ἐπάλξεων. Δυστυχῶς δὲ καὶ τὸ φρούριον τοῦτο τῆς Μάνης ἐπλούτισε τὰ χρονικὰ τῶν βενετικῶν καὶ τῶν τουρκικῶν καταχτήσεων. Οἱ τοῦρκοι, ἀκόπως καταχτήσαντες τὴν Πελοπόννησον, συνήντησαν μόνον ἐν Μάνῃ μακράν, ἐπίμονον, ἀκαταγώνιστον ἀντίστασιν. Καὶ

αὐτοί, ὡς οἱ Φράγκοι, συνεκρούσθησαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μετὰ τῶν Μανιατῶν, μολὶς ἐγγίσαντες τῆς Μάνης τὰ ὅρια. Ἡ ἱστορία δὲ τῆς τουρκοκρατηθείσης Ἑλλάδος μαρτυρεῖ ὅτι πρῶτοι οἱ Μανιάται ἔλεβον τὰ ὅπλα κατὰ τῆς τουρκικῆς κατακτήσεως καὶ, πρῶτοι εἰς Καλαμάταν εἰσελθόντες, ἐκήρυξαν τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς ἐθνικῆς ἀπολυτρώσεως. Σειραν ἐπιχειρήσαντες ἐπαναστάσεων, διετήρησαν τὴν ἑαυτῶν ἐλευθερίαν ἀδούλωτον, ἐδημιούργησαν ἀποσπάχηντον κατὰ τῶν τούρκων προπύργιον, παρεσχον εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγωνιζομένους ἀσφαλὲς καταφύγιον, τετρακόσιοι δὲ ἐξ αὐτῶν, τοὺς ἐν Θερμοπύλαις μιμηθέντες ποσόγονοι, ἀπέθανον ἐν σώματι, ἡρωϊκῶς ἀγωνισθέντες ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας κατὰ τὴν ἐπὶ Ὀρλωφ ἀτυχῆ ἐπανάστασιν. Οἱ τοῦρκοι, ἐν τούτοις, μετὰ μακρὸν ἀγῶνα ἐγκατεστάθησαν ἐν Πασαβᾷ, καὶ, διώκοντες ἀσφάλειαν, κατώρθωσαν βαθμηδὸν, διελθόντες τὴν κλεισωρειαν, νὰ καταλάβωσι τὸ ὀροπέδιον τοῦ Κελεφᾶ καὶ νὰ ἐγκατασταθῶσι διαρκῶς ἐν φρουρῷ. Τρία ὑπῆρξαν τὰ στρατηγικὰ ἐν Μάνῃ σημεῖα, ἅτινα οἱ τοῦρκοι κατέλαβον, ὁ Πασαβᾶς, ὁ Κελεφᾶς καὶ ἡ Ζαρνάτα ἐν Ἀβίᾳ, πρὸς ἣν ἀφίκοντο, χωρήσαντες ἐκ Μεσσηνίας. Ἡ κατάληψις τῶν στρατηγικῶν τούτων σημείων, ἐν οἷς ἀνηγέρθησαν φρουῖα καὶ ἐτάχθησαν φρουροί, ἀπετέλει πρόδηλον κατὰ τῆς Μάνης κίνδυνον. Οἱ τοῦρκοι οὐ μόνον ἐπεῖρουν ἐκεῖθεν τοὺς Μανιάτας, περιεστέλλον ἐξεγέρσεις καὶ ἐπιδρομὰς κατὰ τῶν μεθορίων χωρῶν, ἀπεκλειον πᾶσαν ἔξοδον, ἀλλὰ καὶ ἠπείλουν βαθμιαίαν προέλασιν ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ. Ἡ Ζαρνάτα ἀπετέλει τὴν κλειδὰ τῆς πρὸς τὴν Μεσσηνίαν ὁδοῦ, ὁ Πασαβᾶς τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ Εὐρώτα καὶ ὁ Κελεφᾶς, ἐν τῷ κέντρῳ κείμενος τῆς Μάνης, ἐχώριζεν αὐτὴν εἰς δύο τμήματα, ἀδυνατοῦντα πλέον νὰ διατελῶσιν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς εἰς σχέσιν καὶ συγκοινωνίαν. Τὰ παραλία εἰσὶ φύσει ἀλίμενα καὶ ἐπετηροῦντο αὐστηρῶς ἐκ τῶν ἀπέναντι κειμένων Μεσσηνιακῶν φρουρίων· ἡ δὲ ὀρεσειρὰ τοῦ Ταϋγέτου ἀποφράττει πᾶσαν ἔξοδον, καὶ ἡ σπουδαιοτάτη τῶν κλεισωρειῶν τοῦ Ζυγοῦ, ἡ Μπαρδούνια, κατείχετο ὑπὸ ἐξισλαμισθέντων ἐγχωρίων Ἀλβανῶν. Ἡ κατοχὴ λοιπὸν τοῦ Κελεφᾶ, κατ' ἐξοχὴν, ἦτο διὰ τὴν Μάνην, διηνεκὴς κίνδυνος καὶ μεγίστη συμφορά. Εὐτυχῶς ὁ βενετὸς Μοροζίνης, ἁλώσας περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος τὰ φρούρια τοῦ Πασαβᾶ, τῆς Ζαρνάτας καὶ τοῦ Κελεφᾶ, κατέρριψεν αὐτά, θεωρήσας ἄχρηστα ἢ ἐπικίνδυνα, καὶ ἐκτοτε ἡ χώρα τῶν Μανιατῶν ἀπηλλάγη ὅλως φρουρῶν τουρκικῶν.

Ἀποροῦσιν ἴσως οἱ ἀναγνῶσται τῆς Ἑβδομάδος, μὴ δυνάμενοι νὰ νοήσωσι τὸν μυστηριώδη λόγον, δι' ὃν οἱ Φράγκοι οὐδαμῶς ἠδυνήθησαν νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὴν Λακωνικὴν, οἱ δὲ Τοῦρκοι, καταλαβόντες τὴν Ζαρνάταν καὶ τὸν Κελεφᾶν, ἔστησαν ἐκεῖ, μὴ τολμήσαντες νὰ ἐπιδράμωσι τὸν Ζυγόν, τὴν Καρδαμύλην καὶ τὸ Ταίναρον, ὅπως ἀποσοβέωσι διὰ παντὸς τὴν ἐστῶν τῶν ἐπιδρομῶν καὶ τῶν ἐπαναστάσεων. Ἡ ἔρευνα τοῦ δυσχεροῦς ζητήματος ἀπαιτεῖ, κατ' ἐμὲ, ἔκτος τῶν ἄλλων, πολεμικὴν ἐμπειρίαν. Οὐδένος οὐδεπώποτε κατακτητοῦ ὁ πόδ ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τοῦ Ταινάρου, τῆς Καρδαμύλης καὶ τοῦ Ζυγοῦ. Πῶς συνέβη τὸ θαῦμα τοῦτο τῷ ἱστορικῷ, Ὡλοῦν ἐκεῖ γιγάντες ἀθάνατοι, ἀκατανίκητοι, ἡμίθεοι, ἢ ἥρωες, ἔλευθεροι φόβου, τῶν τυράννων ἀπόγονοι ἔχθροι, προτιμῶντες τῆς δουλείας τὸν θάνατον; Ἀπήντουν, ὡς οἱ ἀετοί, τὰ καθόλοῦ αὐτῶν εἰς ἀγνωστα κρησφύγετα, εἰς ὄρη φύσει ἀπρόσιτα. Ἀπ' ἐναντίας, ἦσαν ἄνθρωποι, ὡς οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, πλασθέντες ἐκ σαρκὸς καὶ αἵματος, κατῴκουν δὲ ἐγγὺς ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὑπωρείων, τῶν πρόποδίων, τῶν παρολίων, εἰς πλήθυν χωρίων, κειμένων εἰς μέρη ἀνεστημένα, εἰς κώμας τέλος μεγάλας καὶ πολυλήθεις. Πῶς λοιπὸν συνέβη τὸ θαῦμα; Διενοήμεν δυστυχῶς ἐλεύθερον βίον ἑξήκοντα περίπου ἐτῶν, καταγινόμενοι δηθὲν εἰς σπουδὰς οὐδεὶς δὲ εὑρέθη ἕλλην, ἢ πάντων στρατιωτικός, ὅπως ἐρευνήσῃ τὰ αἴτια, ὧν ἕνεκα, μόνοι, μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, οἱ Μανιάται διετήρησαν ἐπ' αἰῶνας πλείστους, τὴν ἐλευθερίαν, ὁπουδᾶσῃ δὲ ἐμβριθῶς τὴν στρατηγικὴν τῆς Μάνης σημασίαν. Ἀναντιρρήτως, οἱ Μανιάται ὑπῆρξαν ἀγκαθὲν μαχηταὶ καὶ φιλοπόλεμοι· ἀσκούμενοι πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν ὁπῆν ἀκατάσχετον, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν φραγκιῶν, τῶν βενετικῶν καὶ τῶν τουρκικῶν ἀπαιτήσεων· τὸ μαχητικὸν ὅμως ἦτο πάντῃ ἀδυνατον νὰ περισῴσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν πτωχοῦ καὶ ἐναρίθμου λαοῦ. Στρατηγικοὶ δὲ λόγοι, καὶ ἴσως, εἰς τοῦτο συνετέλεσαν, ἀποτρέψαντες τοὺς καπετάνηδες ἀπὸ παραβόλου ἀληθῶς ἐπιχειρήματος. Συνέφερεν αὐτοῖς λίαν ἡ κατοχὴ ἀγόνου, ὁπωσδήποτε, καὶ βραχώδους ἐδάφους, χορηγοῦντος ἀρθρωτήριον εἰς φιλοπράγους καὶ ἐπιφόβους πληθυσμούς, τὸ ἐπιχείρημα ἄμως ἦτο δεινὸν καὶ προφανῶς ἐπικίνδυνον. Ὀρεσείρα ἀνάντης, ἀπότομος, ὅσατος οὐρανομήκης, εὐαρίθμους περιεχοῦσα κλεισωρείας, ἂν δυσχερεστάτη ἢ ὁδοῦ, ἀδυνατος δὲ ἀγεδόν, ὅταν φυλασσῶνται ὑπὸ φρουρῶν, ἀποφράττει τὴν Μάνην ἐξ ἀνατολῶν ἀπὸ δυσμῶν ὡσαύτως προστατευόμενοι ἰσχυρῶς τὰς ἀλιμένους παραλίας βράχοι ἄβατοι, κατὰ τὸ πλεῖστον, ὑψηλοί, ἀπρόσιτοι, θραύοντες συνήθως ἀφρίζοντα κύματα καὶ συγκινδυνεύοντες, τὸν χειμῶνα ἰδίως, ὑπὸ φροδῶν ἀνέμων καὶ περιοδικῶν τρικυμιῶν· κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ τὴν Μάνην χαρακτηρίζει, κατὰ μέρη διαστήματα, βαθεῖαι φάραγγες, διήκουσαι ἀπὸ τῶν ὀρέων μέχρι τῆς θαλάσσης· μίαν δὲ ἔχουσαι διαδόν, ἡ δύο τὸ πολύ, ἐν αἷς εὐάριθμοι γενναῖοι δύνανται εὐχερῶς ν' ἀναχαιτίσωσι στρατὸν ὁλόκληρον. Οἱ κατατηναιόφαρα εἰς τὴν Μάνην εἰσερχόμενοι δὲν ἔχον ἔξοδον. Ἠδύναντο εὐχερῶς νὰ ἀποκλεισθῶσι πάντοτε καὶ κανεχοῦ, ὡς ἐν κλωβῷ. Πιεζόμενοι πάντοθεν, περιφραγόμενοι ἐν χυρῷ, καταπολεμοῦμενοι ἀσφαλῶς ἀπὸ λέθων, σοιχίων, φαράγγων καὶ ἐρημιῶν, ἀπὸ πύργων καὶ πολεμικῶν οἰκίσκων, ἀπὸ βράχων καὶ ὀρέων, στερούμενοι τροφῶν καὶ ὕδατος, ἔρημοι δὲ συγκοινωνίας ἀπὸ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, ἤθελον περιστῆ τάχισται εἰς ἀναπόδραστον ὄλεθρον.

Οἱ τοῦρκοι ἀπὸ τοῦ φρουρίου Κελεφᾶ, εἰς δύο ἡμέρας τὴν Μάνην χωρίσαντες, ἔβλεπον ἐκ δεξιῶν τὴν ὡραίαν κώμην Οἰτυλον καὶ ἐξ ἀριστερῶν τὴν Τσίμοβα· ἡ Ἀρεοπολις κειμένης εἰς ὡραῖαν θέσιν ἀπόσταση, ἐπιμελῶς δ' ἀπέφυγον νὰ διαβῶσι τὰς ἑκατέρωθεν χωρίζούσας αὐτοὺς βαθείας φάραγγας. Καλλίστην ὅμως κατέχει θέαν ἀπὸ τοῦ φρουρίου τὸ ὀροπέδιον τοῦ Κελεφᾶ. Ἡ Μάνη περιέχει ἔτι πολὺν ἀγαλόγως πληθυσμόν, ὅσον οὐδεμία ἄλλη χώρα τῆς Ἑλλάδος· ὅμως, καὶ τὰ χωρία αὐτῆς, ἢ μᾶλλον οἰκίαι, συναγόμενα κατὰ μικρὰ διαστήματα, παρέχουσι θέαμα ὡραῖον, ἐξαιρετικὸν καὶ ἀγέρωχον. Τὸ Οἴτυλον, ἡ Βοιτυλίη κατὰ Στράβωνα καὶ τοὺς ἀγχίνους Λάκωνας, πόλις ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου γνωστή, πόλις ἐλευθερολακώνων, ἀκμάσασα ἐπὶ Ῥωμαίων, κείμενον νῦν ἀνωτέρω τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἐπὶ τῆς ἀρούρας ὑψηλοῦ ὀροπεδίου, περικοσμεῖται ἐπὶ τοῦ πρηνοῦς, τοῦ κατεχομένου πρὸς τὴν παραλίαν ὑπὸ κήπων ὡραίων, οἵτινες σχηματίζουσι καταπρόσινον τάπητα, καὶ χορηγεῖ ἐξαίσιον πανόραμα, ἀνατέλλοντος ἢ δύοντος τοῦ θερινοῦ ἡλίου· κρίνομεν δὲ αὐτὸ εἰδικῆς περιγραφῆς ἄξιον, ἅτε ἔχον ἀξιόλογον ἀληθῶς ἱστορίαν. Ἡ Τσίμοβα, ἡ Ἀρεόπολις, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, εἶνε ὡς λέγουσιν, ἱδρυμα χρόνων κεφωτέρων· ἀριθμεῖ κώμας πενταχοσίων ἴσως οἰκογενειῶν, ἔχουσαν οἰκίας λευκάς, πολεμικὰς, ὑψηφρεῖς, πύργους ἰσχυροὺς καὶ μεγαλοπρεπεῖς, περιστοιχεῖται δὲ ὑπὸ ὄρεσιν ἐλαιώνων. Οἱ Ἀρεοπολῖται δὲ ἐν γένει εἰσὶν ὡραῖοι, εὐρωστοι, μεγαλόσωμοι, ἀριπρεπεῖς, νοήμονες, κεκτημένοι εὐφυΐαν εἴρωνα καὶ πνεῦμα εὔθυμον, φιλέμποροι καὶ ἐπιχειρηματικοί, ἀγαπῶντες τὰς μακρὰς ἀποδημίας. Δὲν ἀπολαύουσιν, ἐν τούτοις, παρὰ τοῖς Μανιάταις φήμης ἀγαθῆς, κατηγορούμενοι, μᾶλλον ἀδίκως, ἐπὶ κερδοσκοπίᾳ καὶ δι' ἔλλειψιν φιλοξενίας, ἥτις εἶνε τοῦ Μανιάτου τὸ κάλλιστον χαρακτηριστικόν. Ὁ ποιητὴς καὶ χωρογράφος Νῆρος λέγει περὶ αὐτῶν ἐν ἐπιχαριτεσι στίχοις:

«Κεῖ παρακεῖτο Τσίμοβα, χώρα εὐλογημένη
«ἀπὸ φέγγος πραγματωνοῦν καὶ ἀπὸ κρυφὸ κουρσάροι,
«μικροὺς, μεγάλους· ἄνεμος καὶ λίχνη νὰ τοὺς πάρῃ».

Δικαίως ὅμως ἡ Τσίμοβα εἶνε ὑπερήφανος, οὖσα κατοικία τῶν Μαυρομιχαλῶν, παρασχοῦσα δὲ εἰς τὴν ἡρωοτόκον χώραν τὸ κάλλιστον αὐτῆς ἐγκαλλώπισμα. Ἱστορία τῆς οἰκογενείας ταύτης, ἥτις τοσοῦς ἐγέννησεν ἥρωας καὶ τόσα θύματα ἔθυσεν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς πατρίδος, μετέσχε δὲ ἐπιφανῶς τῆς δόξης καὶ τῶν τροπαίων δύο ἐθνικῶν ἐπαναστάσεων, εἶχε πλήρης ῥωμαντικῶν γεγονότων, καὶ ἀπαιτεῖ εὐλόγως εἰδικὸν κεφάλαιον. Ἀρκοῦμαι δὲ ἐν τῷ παρόντι σημείῳ, ὅτι τὸ παλάτιον τοῦ Πετρόμπεη, συνήθης οἰκία Μανιάτου, κεῖται ἐπὶ τῆς βραχώδους παραλίας, ἐν Διμενίῳ, ἠμελημένον· ἔρημον συγγενῶν οἰκητόρων, ἔχον παραπεμπόμενος γηραλέον φοίνικα, σύμβασιν εἰς τὸ καπηλεῖον, ἵνα, δι' ἑνὸς πορτοφόλιου, οὕνου στιγματίσωσι τὴν συνείδησιν σας· δὲν ἐθώπευσαν τὴν παρειὰν τοῦ τέκνου σας, ἢ τὴν κεφαλὴν τοῦ κυνός σας· δὲν ἐξέπεμψαν ἀντιπρόσωπον, ἵνα σᾶς ἐφεστιάσωσιν, οὐδ' ἄνοιξαν τὰς αἰθούσας των ἵνα διὰ τῆς ἐπιδείξεως τοῦ πλούτου των σαγηνεύσωσιν ὑμᾶς. Οὐδέμιαν ἐδώκαν ὑμῖν ἀμέτεσον ἢ ἐμμισθον ὑπηρεσίαν. Οὐδένα διὰ τοῦ τύπου προυκάλεσαν, ὑπὲρ αὐτῶν θόρυβον. Ἐκάραζαν μόνον τὸ ὄνομα των ἐπὶ τῆς κάλπης, καὶ ἐκεῖ μόνον θὰ τοὺς συναντήσητε! Ἀλλὰ τοιοῦτοι δὲν ὑπάρχουσι! θὰ ἀναμρᾶζητε. — Ἀπατᾶσθε, θ' ἀπαντήσωμεν, ἢ, ἂν δὲν ἀπατᾶσθε... τόσῳ τὸ χειρότερον! δι' ὑμᾶς! Ἔπρεπε νὰ τοὺς ζητήσητε, νὰ τοὺς εὕρητε, νὰ τοὺς δημιουργήσητε τέλος πάντων! Ἄλλως, μὰ τοὺς ἑπτὰ ὑποψηφίους ἀπμάρχους καὶ τοὺς χιλίους συμβούλους τοῦ μικρατάτου δήμου Καλαβρύτων, δὲν ὑπάρχουσι πλέον ἄνθρωποι ἐν Ἑλλάδι!

Ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Ὀλυμπίων ἐξακολουθοῦσιν αἱ παραστάσεις τοῦ Γαλλικοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου, τὰ δὲ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ταύτης ἀναβιβαζόμενα καθ' ἑσπέραν κωμειδύλλια καὶ δράματα διαπαιδαγωγοῦσι τὰς ψυχὰς καὶ ἐμπνέουσιν αὐταῖς τὰ γενναιότερα τῶν αἰσθημάτων. Αἱ ἐφημερίδες, καταγινόμεναι εἰς ἔργα ἄλλα καὶ μὴ ἔχουσαι καιρὸν περισσὸν, ἀρκοῦνται εἰς τὴν ἁπλῆν ἀναγγελίαν τῶν παραστάσεων ἢ καὶ εἰς σχετικὰς τιναεφιλολογικὰς παρατηρήσεις, τινὲς δὲ τούτων ἀπὸ τινων ἡμερῶν προσέθετον καὶ χαρακτηριστικωτάτην ὑποσημείωσιν, δηλοῦσαν ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὅτι, τοῦ διδαχθησομένου ἔργου ὄντος ἠθικωτέρου, ἢ μᾶλλον ὀλιγώτερον ἀνηθίκου τῶν προηγεγενημένων, ἐπετρέπετο ἡ εἰς τὸ θέατρον παρουσία καὶ οἰκογενειῶν. Καὶ οὐδὲν πλέον! Τὸ τοιοῦτον ἐν τούτοις εἶνε ἄγαθον σύμπτωμα. Ἴσως δὲ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς παραχώδους τῶν ἐκλογῶν ἐποχῆς ἐπαναληφθῇ μετὰ μείζονος δυνάμεως ἢ τόσον ὠφευτικῶς ἐκδηλωθεῖσα ἀπαρέσκεια τοῦ τύπου.

Καὶ εἶνε τοῦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖον. Πολλοὶ ἀγνοοῦσιν ἀπαίας ἔχουσιν ὑπολήψεις τὰ ἐν τοῖς Ὀλυμπίοις διδόμενα ἔργα καὶ φέρουσιν ἐκεῖ τὰς θυγατέρας των ἀσυνειδήτως... ὡς ἐν σφαγείῳ. Ὅταν δὲ εὑρεθῶσι, μένουσιν... Οὐδ' ἔχουσι πάντες τὸ θάρρος τοῦ σεβαστοῦ συνταγματάρχου, ὃς τις ἐν τῷ μέσῳ τῆς Α. πράξεως ἔγας τῶν ἔργων τούτων ἐγέρθεις πάρελαβε τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἀνεχώρησε, χωρὶς νὰ δώσῃ τὴν κεφαλήν του νὰ στρέψῃ πρὸς τὰ ὀπίσω!

Ὅπως οἱ πολῖται, οὕτω καὶ οἱ ἄρχοντες δὲν ἔχουσι μόναι πρόνομα, ἀλλὰ καὶ καθήκοντα· ἐνάσῳ δὲ οἱ μὲν τῷ δημοκρατοῦσιν, ὀφείλουσιν οἱ δὲ νὰ τοῖς τὰ ὑπομιμνήσκωσιν. Ἐὰν ὁ σκοπὸς ἡμῶν ἦτο ἡ ὑπόμνησις τῶν καθηκόντων τῶν ἀρχόντων, θὰ σοῖς ἐλέγομεν: — Σήμερον καὶ αὔριον ἔχετε ἐκλογὰς. Καλῶς. Μεθαύριον ὅμως λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ κατέλθητε διὰ τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου εἰς Φάληρον. Μεταξὺ τοῦ νέου καὶ τοῦ παλαιοῦ, στρέψατε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν παραλίαν, καὶ ἂν τὸ θέαμα ὅλων ἐκείνων τῶν γυμνοσοφιστῶν, οἵτινες περιφρονοῦντες πᾶσαν κατὰ τῶν ἠθῶν διάταξιν, λούονται ἐκεῖ ἄνευ αἰδοῦς, διακρίσεως φύλου καὶ ἡλικίας, ἂν τὸ θέαμα τοῦτο φανῇ ὑμῖν εὐπρεπὲς, ἀφετέ το ὅπως ἔχει πρὸς τέρψιν καὶ ὠφέλειαν, ἂν ὅμως νομίζητε ὅτι ἀπόδει πρὸς τὰ πρέποντα τὰ νόμιμα, καταργήσατε τὸ.

Ἀλλ' ὁ σκοπὸς ἡμῶν ἀποβλέπει μᾶλλον πρὸς τὰ καθήκοντα τῶν πολιτῶν καὶ ἀποτεινομεθα πρὸς τούτους ἀναμένοντες τοῦ κακοῦ τὴν θεραπείαν. Ἀλλ' ἂν καὶ οὗτοι ἀποκριθῶσιν ἡμῖν ὅτι ἐντρέπονται ἐπίσης, νὰ ἐκτίθενται οὕτως ὀλόγυμνοι καὶ οἰκογενειακῶς μάλιστα, ἀλλὰ τοὺς ἀναγκάζουσι λόγοι ὑγείας καὶ καθαριότητος μὴ θεραπευόμενοι ἄλλως ἢ διὰ τῆς ἀσχημοσύνης ταύτης; Ἀν μᾶς ἀποκριθῶσι ταῦτα; Τί νὰ τοῖς εἴπωμεν;... Καὶ διὰ νὰ ἐννοήσωσιν αἱ ἀγνοοῦντες περὶ τίνος πρόκειται, ἂς μάθωσιν ὅτι πᾶσα ἡ μεταξὺ τῶν δύο Φαλήρων περιοπτος παραλία μετασχηματίζεται καθ' ἑκάστην εἰς ἀπέραντον λουτρῶνα, καλυπτομένον μόνον ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ περικλειόμενον ὑπὸ σωμάτων, ἐφ' ὧν εὐχερῶς πᾶσα... ὀστεολογικὴ σπουδή.

Ἀπεφύγομεν νὰ γράψωμεν καὶ μίαν κακὴν λέξιν περὶ τῶν καλῶν διδασκάλων, οἵτινες τόσῳ σπάνιοι κατὰ τὴν σημερὸν καὶ τόσῳ εἶνε ὑψηλὰ, ὥστε ὑπερῳῶσιν οὐχὶ ἑνεκα μετριοφροσύνης, ἀλλ' ἕνεκα ἀξιοπρεπείας τὴν τροφοδοτοῦσαν τοὺς ἄλλους ρεκλάμαν.

Ἀλλ' ἂν ἀθίκημα ὑπερ συνέβη κρίνομεν καθῆκον δημοσιογραφικὸν νὰ τὸ ἐπανορθώσωμεν. Ξένη καλλιτέχνις, ἡ δεσποινὶς Ἄννα φὸν Λότνερ, διατρέπουσα ἐν σφαίρᾳ καλλιτεχνικαῖς, ἀγωτέραις βεβαίως τῆς ἐθνικῆς μας, κατεπείσθη νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα καὶ νὰ διδάξῃ τὴν μουσικήν.

Οἱ ὡραιότεροι καρποὶ οὓς παρήγαγε τὸ Ἀρσάκειον ἐφέτος, ὑπ' αὐτῆς ἐκαλλιεργήθησαν. Ἀν δὲ τοῦτο τὸ ἀγνοῶσιν οἱ πολλοί, τὸ ἠξεύρουσιν ἐκεῖνοι οἵτινες εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν πραγματικὴν ἀξίαν. Τοῦτο ἔστω ὁ ἄριστος ἔπαινος ὁ ἁρμόζων τῇ καλλιτέχνιδι.

Ἀνεγνωμεν ποτε ὅτι τὸ 1450 ἐν Zofingen δύο παντοπῶλαι κατεδικάσθησαν εἰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον, διότι ἐνόθευον τὰ ὑπ' αὐτῶν πωλούμενα ἀρωματικὰ ἀρτύματα· ὅτι γυνή τις συνεργὸς αὐτῶν ἔπαθε ζῶσα πρὸς τιμωρίαν καὶ παντοπώλης ἀναμιγνύων δ' ὕδατος τὸν οἶνον του κατεδικάσθη κατ' ἐπείκειαν τοῦ δικαστηρίου εἰς τὴν ἀποκοπὴν τῶν ὤτων του!

Πόσον ἄγριος καὶ βάρβαρος ἦτο ὁ μεσαίων, καὶ πόσον ἔκτοτε ἡμεῖς προωδεύσαμεν!

Εἰς τοὺς ἐκδότας ἀκολάστων βιβλίων τοὺς ὁλαλληρον δηλητηριάζοντας γενεάν, ἐπιβάλλεται ἡμερῶν τινων φυλάκισις. Εἰς πρὸς παντοειδεῖς νοθευτὰς τῶν ἐδωδίμων ἢ ποτῶν τοὺς ἀνακαλυφθέντας κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας γίγεται μικρὰ ἐπίπληξις, καὶ εἰς τοὺς κ. κ. ξενοδόχους, ὧν τὰ σκεύη ἀποδεικνύονται μεταδίδοντα τὸ δηλητήριον, ἀπαγορεύεται ἡ πλήρης ἄφεσις καὶ συγγνώμη!

Ὁποία πρόοδος ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν! οἵα ἀνοχή, οἵα χριστιανικὴ συγγνώμη!

χρόνον μαρτυρα ἀποχωρίσεων μεγαλείων καὶ παλαιῶν ἀναμνήσεων.

Καταλήγω ἐνταῦθα σήμερον. Ἀπὸ τῆς Ἀρεοπόλεως ἀφίσταται κυρίως ἡ χώρα τοῦ Ταινάρου, ἢ τῆς καλουμένης μέσα Μάνης, ἡ οἱ κάτοικοι, οὐσιωδῶς ἀνάλογα τῶν Μανιατῶν διαφέροντες, ἐπιβάλλουσιν εἰς τὸν κάλαμόν μου εἰδικὴν ὑπαρχρεῶν ζωηρότερα χρώματα περιγραφῆς.

Χαῖρε καὶ εὐθύμει!

Ποθοῦμος

Π. Κ.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Βεβαίως διὰ τοὺς φίλους τῶν ἐκλογεκῶν ὀργίων, καθ' ἃ ῥεῖ πάντοτε ἀεν ὁ ῥηγινέτης, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τὰ αἷμα! ἠλήξασα ἑβδομὰς ἦτο ὡραία καὶ χαρροῦσα. Ἀλλὰ δ' ἐκείνους οἵτινες φρονοῦσιν ὅτι εἶνε δυνατὸν ν' ἀποκτήσωσιν καὶ οἱ Ἄθμοι καλοὺς ἄρχοντας ἄνευ τῆς παρεμβάσεως τοῦ οἴνου, τῆς καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ ἐκλαυγγισμοῦ τῶν ἐκλογέων, δι' ἐκείνους ἡ λήξασα ἑβδομὰς ἦτο ἀνυποφόρος.

Εὐτυχῶς καὶ αἱ καλαὶ καὶ αἱ κακαὶ ἡμέραι παρέχονται, ὥραι δὲ μόνον ἀπομένουσαι μέχρι ὅτου οἱ Ἄθμοι πάντες ἀποκτήσωσι τοὺς νέους των ἄρχοντας. Ἀν δὲ οὗτοι θὰ εἶνε καλοὶ ἢ κακοὶ, τοῦτο εἶνε ἀγνωστον ἐσέτι. Ἀλλ' ὅπως, ἐκ τῶν γενομένων προπαρασκευῶν ἐξάγεται, ἂν ἐπιτύχωσι καὶ τινες ἀγαθοί, τοῦτο θὰ εἶνε ἴσως ἡ μόνη ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἡμετέρα κοινωνία δὲν διεφθάρη ἐξ ὁλοκλήρου.

Διότι ὀλίγιστοι δυστυχῶς εἶνε ἐκεῖνοι οἵτινες διὰ τῶν τριῶν δακτύλων, δι' ὧν κάμνουσι τὸν σταυρόν των, κρατοῦντες ὀ ἐπίσης ἱερὸν σφαιρίδιον, σκέπτονται καὶ ἐρωτῶσι τὴν συνείδησίν των, τί καλὸν ἔπραξεν ἐν τῷ παρελθόντι, τί καλὸν δύναται νὰ πράξῃ ἐν τῷ μελλοντι ὁ μετὰ μίαν στιγμὴν ἐκλεκτὸς των. Τὸ πολὺ πολὺ ἐρωτῶσι τί πράττει ἐν τῷ ἐνεστῶτι ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἐρίφθη τὸ σφαιρίδιον.

Ἡ ἱστορία εἶνε παλαιά, ἀλλὰ πάντοτε λησμονεῖται πρὸ τῆς κάλπης. Τὴν ἐπαύριον ὁ ὑποψηφθεὶς λησμονεῖ τὰς ὑποσχέσεις του, διότι ἠναγκάσθη καὶ αὐτὸς νὰ γίνῃ σπάταλος εἰς ταύτας, ἀφοῦ μόνον δι' ὑποσχέσεων, οὐχὶ δὲ δι' ἐπιδείξεως παραδειγματικοῦ παρελθόντος, ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀνάδειξίς του.

Ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τοὺς εὐνοουμένους ὑποψηφίους μας· ὅσον δὲ καὶ ἂν ἀπέχωμεν τῆς πολιτικῆς, τοὺς ὑποστηρίζομεν πάσῃ δυνάμει. Καὶ τοὺς συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ ἐκλογεῖς, ἐγγυώμενοι περὶ τοῦ παρελθόντος των, ὑποσχόμενοι ἀντ' αὐτῶν περὶ τῆς μελλούσης πορείας των.

Ἐὰν τοὺς ἐκλέξητε, θὰ ὑπέρασπίσωσιν ὅσῃ αὐτοῖς δύναμις τὰ γενικὰ ὑμῶν συμφέροντα καὶ θὰ κλείσωσι τὰ ὦτα, ἐὰν τοῖς ζητήσητε ἰδιοτελεῖς ὑπηρεσίας. Ἰδοὺ ὁ σκοπός των. Ἀλλὰ τίνες οὗτοι;

Ἐκεῖνοι ἀκριβῶς, ὧν ἠκούσατε βεβαίως ποτὲ εὐφήμως προφερόμενον τὸ ὄνομα, ἀλλ' ἀγνοεῖτε τὴν μορφήν. Ὅταν πρὸ τῆς κάλπης ἀναγνώσητε τὸ ὄνομά των, θὰ τοὺς ἐννοήσητε. Δὲν ἦλθον αὐτοὶ νὰ σᾶς παρασύρωσιν εἰς τὸ καπηλεῖον, ἵνα, δι' ἑνὸς ποτηρίου οὕνου στιγματίσωσι τὴν συνείδησίν σας· δὲν ἐθώπευσαν τὴν παρειὰν τοῦ τέκνου σας, ἢ τὴν κεφαλὴν τοῦ κυνός σας· δὲν ἐξέπεμψαν ἀντιπρόσωπον, ἵνα σᾶς ἐφεστιάσωσιν, οὐδ' ἄνοιξαν τὰς αἰθούσας των ἵνα διὰ τῆς ἐπιδείξεως τοῦ πλούτου των σαγηνεύσωσιν ὑμᾶς. Οὐδέμιαν ἐδώκαν ὑμῖν ἀμέτεσον ἢ ἐμμισθον ὑπηρεσίαν. Οὐδένα διὰ τοῦ τύπου προυκάλεσαν ὑπὲρ αὐτῶν θόρυβον. Ἐκάραζαν μόνον τὸ ὄνομα των ἐπὶ τῆς κάλπης, καὶ ἐκεῖ μόνον θὰ τοὺς συναντήσητε! Ἀλλὰ τοιοῦτοι δὲν ὑπάρχουσι! θὰ ἀναμρᾶζητε. — Ἀπατᾶσθε, θ' ἀπαντήσωμεν, ἢ, ἂν δὲν ἀπατᾶσθε... τόσῳ τὸ χειρότερον! δι' ὑμᾶς! Ἔπρεπε νὰ τοὺς ζητήσητε, νὰ τοὺς εὕρητε, νὰ τοὺς δημιουργήσητε τέλος πάντων! Ἄλλως, μὰ τοὺς ἑπτὰ ὑποψηφίους ἀπμάρχους καὶ τοὺς χιλίους συμβούλους τοῦ μικρατάτου δήμου Καλαβρύτων, δὲν ὑπάρχουσι πλέον ἄνθρωποι ἐν Ἑλλάδι!

Ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Ὀλυμπίων ἐξακολουθοῦσιν αἱ παραστάσεις τοῦ Γαλλικοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου, τὰ δὲ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ταύτης ἀναβιβαζόμενα καθ' ἑσπέραν κωμειδύλλια καὶ δράματα διαπαιδαγωγοῦσι τὰς ψυχὰς καὶ ἐμπνέουσιν αὐταῖς τὰ γενναιότερα τῶν αἰσθημάτων. Αἱ ἐφημερίδες, καταγινόμεναι εἰς ἔργα ἄλλα καὶ μὴ ἔχουσαι καιρὸν περισσὸν, ἀρκοῦνται εἰς τὴν ἁπλῆν ἀναγγελίαν τῶν παραστάσεων ἢ καὶ εἰς σχετικὰς τιναεφιλολογικὰς παρατηρήσεις, τιν

ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

Α'

Λάε! . . . , πλὴν τόνομα αὐτὸ ἐπίκαιρον τοῦται τόσοι
Καὶ τόσα γέλη προδοτῶν τὸ ἐγοῦν βέλη λῶσε,
Ὥστε καὶ ὅταν ἄδολον θὰ τὸ προφέρῃ στόμα,
Φοβεῖται μήπως καὶ αὐτὸ σὲ ἀπατᾷ ἄκομα . . .
Ἀλλὰ κ' ἡ ἀρετὴ αὕτη καὶ ἡ κακία ἔτι
Κ' αἱ δύο τόνομα Θεοῦ προφέρουν τόσα ἔτη!
Λάε· ὁ μέγας βασιλεὺς, ὁ κύριος σὸ εἶσαι
Καὶ μὴ ἐλέγχῃς, μὴ θρηνῇς καὶ μὴ παραπονᾶσαι.
Ὡς πᾶς, ὡς γράδυς ἔλοιαι
Οὐδεὶς σοῦ πταίει· εἶσαι σὺ ἡ φοβερὰ αἰτία!
Σύ, ὑστυγῆ, ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτόν σου πλήττεις
Σὺ εἶσαι ὁ δημιουργὸς τῆς τύχης σου, σὺ μόνος
Καὶ μὴ καὶ μοῖραν καὶ Θεὸν ἀγανδρῶς ἐπιλήτεις
Κανεὶς δὲν σε ἀδιφορεῖ σὺ γίπτεις αὐτοκάτοι
Καὶ δὲν σοῦ πταίουν αἱ Βουλαὶ, ἡ Δίκη καὶ τὸ Στέμμα
Ἀλλ' ἡ ὥρα σου κεφαλὴ καὶ τὸ τυφλὸν σου βέμμα!

Β'

Σὺ ἔγεις τὸ πηδάλιον σὺ φέρεις τὴν πορφύραν
Σὺ τῆς ἀγίας σοῦ Μητρὸς τὸν δρόμον ἀποκλείεις
Εἰς τὴν παλάμην σὺ κρατεῖς τὸ μέλλον καὶ τὴν μοῖραν
Καὶ ὅμως δέκαια λευκὴν ἢ μαύρην νὰ δειχνῇς
Ψηφίζεις! Κεῖται εἰς αὐτὸ οἱ νόμοι κ' οἱ Πρόσηται
Εἰς χεῖρα κόρης, ἢ ἀνδρὸς ἢ ἀπαγξίζουσον κεῖται.
Δύσμοιρε παῖς αἰώνιος θὰ φαίνεσαι θὰ εἶσαι
Πάντοτε παῖς· ποτὲ ἀνὴρ καὶ σὺ δὲν θὰ καλεῖσαι
Λεῖ' ἀνθρωπίσκων εἰκόλος εἰς πάντα χρόνον σκῶμα
Ὑποκριτῶν αἰώνιον καὶ τῶν μυρμήκων γῶμα,
Γενοῦ ἀνὴρ εἶναι κατρὲς ἀνδρῶσον τελευταῖον
Ἢ ἐσο παῖς ἀλλ' ὄμως παῖς ὡς εἶναι καὶ ὁ λέων,
Ὁποῖον σκύμνος λέγεται· καὶ ὅσον σφὶν ἄκομα
Τὴν γλῶσσαν τῶν, ἀπειλεῖς· συστέλλει με τὸ ὄμμα!

Γ'

Ὄχι· με γόνν πόλλακις ἐμπρὸς σου δὲν θὰ κλίνω
Οὐδ' ἔρχομαι πλησίον σου, μὲ δολερὰν θωπείαν
Νομίζεις τὸ σφαιρίδιον τὸ ἐλαφρὸν ἐκεῖκο,
Ὅπερ εἰς χεῖράς σου κρατεῖς μὲ τόσην εὐκολίαν
Ὅτ' εἶναι ἄθρομα κάτεν, μικρὰ τὶς ἀστεῖότης,
Τοῦ γομοθέτου Κρόνια τοῦ κόμου ἐλαράκης
Ὅπου μὲ ἓν ποτήριον ἀλλάζεις ἐμπιστίτσο
Καὶ παίζεις ἱερόσυλε, ἀμέριμνος μαζῇ του!
Φεῦ· παίζεις μὲ τὴν μοῖράν σου, τὸ ἐνεστώς, τὸ μέλλον,
Μὲ τῆς Μητρός σου τὴν τιμὴν αὐτὴν μὲ τάχαρτά της
Παίζεις μὲ τῆς Πατρίδος σου τὸ φῶς τὸ ἀκατέλλον
Μὲ τὰς ἁγίας ὄμφας τας καὶ μὲ τὰ μνήματά της
Ὦ καὶ ἡ σφαῖρα, ἣν κρατεῖς, ἡ ἐλαφρὰ ἐκείκη,
Καὶ τῶν β' κυκῶν πλειότερον, ταλαίπωρε, βαρύνει,
Καὶ ἔχει τὴν δύναμιν αὐτὴ μόλις τὰν ῥίγκης, πόλις,
Νὰ δίδῃ δάκη, ποκαμούς, εἰς τὰς ἀνόδρους πόλεις,
Φαιδρὰς πλατείας, θέατρα καὶ μέγαρα ὡραῖα
Πολίτευμα καὶ δύναμιν, ἀγρατὸν καὶ ἱερὰ
Μὴ τὴν θαρρεῖς σφαῖραν ἀπλῆν κ' εἰς πάντας μὴ τὴν δίδεις
Εἰ' ἡ τιμὴ σου, εἶσαι αὐ αὐτὰς ὀν παραδίδεις
Εἰ' ἡ Ἑλλὰς, ἣν σὺ πωλεῖς εὐθέμους ψιλλῶν λῆρους
Ὁ μαγγαρίτης ὀν πετᾷς, πολλάκις εἰς τοὺς γοίρους!

Ἄλλος θὰ ἦσο, δύσμοιρε, ἂς ἤξευρες ὁποῖας
Ἔχει ἐκεῖνο τὸ μικρὸν σφαιρίδιον ἀξίαν!

Ο ΙΟΥΝΙΟΣ

(Ἀναμνήσεις Μαθητρίας *)

Ἐπὶ τῶν δακτύλων τῆς μιᾶς χειρὸς ἀριθμῶ ἔτι τοὺς Ἰουνίους, οἵτινες μὲ χωρίζουσιν ἀπὸ τῆς ὡραίας ἐκείνης ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ μὴν οὗτος μεθ' ὅλην τὴν θερινὴν θερμότητα, ἤτις τὸν χαρακτηρίζει, μεθ' ὅλας τὰς φλογερὰς τοῦ ἡλίου του ἀκτῖνας, ἦτο ἡ δροσερὰ ὅασις πρὸς ἣν ἐσπεύδομεν, ἣν ἐπόθουν διατρέχουσα τὴν αὐχμηρὰν ἐρημίαν τοῦ σχολικοῦ ἔτους, τὴν περικλείουσαν ἐν τούτοις πνοὰς ἀνέμου ῥιγηροῦ καὶ ὑπνοπωρινοῦ, χειμέριον ψῦχος καὶ αὔρας ἀνοίξεως.

Τὸ σχῆμα θὰ φανῇ ἴσως ὀξύμωρον καὶ ἡ παρομοίωσις ἄγαν τολμηρά· ἀλλ' ἂν αἱ διάφοροι τάξεις τῶν ἀνθρώπων ἔχωσι τὰς προτιμήσεις των πρὸς τὰς θείνας ἢ θείνας τοῦ ἔτους ἐπαγγάς, ἂν αἱ ποιηταὶ ψάλλωσι τὸν Μάρτιον, καὶ οἱ οἰκοδεσπόται τὸν Σεπτέμβριον, δίκαιον καὶ οἱ διδασκόμενοι παῖδες ἢ νεάνιδες νὰ ψάλλωσι μίαν ἐποχὴν καὶ μετὰ πόθου νὰ τὴν ἀναμένωσιν· ἡ δὲ ἐποχὴ αὕτη νὰ εἶνε ὁ Ἰούνιος, ὁ μὴν τῶν ἐξετάσεων, ἀλλὰ πρὸ πάντων τῶν παύσεων.

Ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου ἠρχίζομεν νὰ ἀριθμῶμεν τοὺς μῆνας, οἵτινες μᾶς ἐχώριζον ἀπ' αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ Μαρτίου τὰς ἑβδομάδας καὶ ἀπὸ τοῦ Μαΐου τὰς ἡμέρας, αἵτινες ἀκόμη ὑπελείποντο. Ἔπειτα δὲ εἰς τὸ τέλος τοῦ ὑπολογισμοῦ ἐβλέπομεν, ὡς ἐν ὡραίᾳ σκηνογραφίᾳ, κῆπον δροσερὸν μὲ δένδρα τῆς ἐλκυστῆς μας, ὧν οἱ κλάδοι μετεβάλλοντο εἰς χορδὰς θωπευομένας ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ ἀναδιδούσας ἤχους γλυκεῖς, ἐκμὲ θελκτικοῦ, θεσπεσίου.

Ἐκεῖ, εἰς τὸ βάθος τοῦ κήπου ἢ εἰς τὴν ἐρημίαν τῆς ἐξοχῆς, ἡ μανία εἶναι παρίστα ὅ,τι ὡραιότερον ἠδύνατο τις νὰ ποθήσῃ, τὴν χαρὰν τὴν ἀγαλλίασιν, ὑπὸν μεσημβρινὸν, μὴ παρασσόμενον ὑπὸ ὀνείρων καὶ ἐφαλτῶν παρουσιαζομένων ἐν σχήμασι γεωμετρικοῖς πρὸ πάντων δὲ ὑπὸν κατὰ βούλησιν μὴ περιορίζομένον ὡς ὁ σχολικὸς ὑπὸ τοῦ φρικτοῦ ὁρίου τῆς ὀγδόης πρωϊνῆς ὥρας.

Καὶ τῶν συμπληρώσα τῆς εἰκόνος χαμαὶ ἐπὶ τοῦ χλόεροῦ ἐβάφους ἐν βιβλίον οὐχὶ ἀπειλητικῶς προσβλέπον ἡμᾶς καὶ διαπτόσσον, ἀλλ' ἡσυχῶν, κλειστὸν καὶ διὰ τοῦτο ἴσως προσφιλέστερον.

Οἱ μῆνες, αἱ ἑβδομάδες παρηγόντο τέλος καὶ ἔφθανεν ἡ ποθητὴ στιγμὴ· ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἐστόφαμα φόβερον· αἱ ἐξετάσεις· ἐκεῖναι θὰ μᾶς ἤνοιγον τὴν θύραν, ἥτις μᾶς ἐχώριζεν ἐκ τῆς γραφικῆς τῶν ποθῶν μας εἰκόνος. Ὦ πόσον εἶνε κακοὶ οἱ διδάσκαλοι! ἐσκεπτόμεθα· διατί ἡ πυρετνία αὕτη· εἶνε ἀνάγκη ἀρά γε νὰ ἐπιδείξωμεν τὰ ὅσα ἐμάθομεν; εἶνε ἀνάγκη νὰ ἔλθῃ ὅλος ὁ κόσμος νὰ μᾶς ἴδῃ ὡς ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ παρέλθῃ ἄφ' ἡμῶν τὸ πρόπηριον τοῦτο καὶ αἱ εὐφάνταστοι μαθητικαὶ κεφαλαί μας ἀπέδιδον τὸ σκληρὸν τοῦτο ἔθιμον τῶν ἐξετάσεων εἰς τὴν κακίαν τῶν διδασκάλων, ὅπως καὶ πόσα ἄλλα.

Ἡγνοοῦμεν ἔτι πόσης βασάνου γίνεται πρόξενος καὶ εἰς αὐτοὺς ἡ ἄσπλαγχνία τῶν αὐτῶν.

Ὅλαι, αἱ ἐπιμελέστεραι καὶ αἱ ἀμελέστεραι, κατεχόμεθα ὑπὸ ἀνησυχίας καὶ φόβου, διότι ἤγγιζεν ἡ μεγάλη τῆς δοκιμασίας ἡμέρα· τὸ δεῖνα μάθημα δὲν τὸ ἐθυμοῦμαι καλῶς ὅ, τι ἐξηταζόμην εἰς τὸ δεῖνα. Ὑπάρχουσι σελίδες τινὲς τῆς ἱστορίας κατ' γεωγραφίας, αἵτινες βαθέως ἦσαν ἐντετυπωμέναι εἰς τὴν μνήμην μας ὅ, τι ἐξηταζόμεθα· εἰς αὐτὰς μετὰ πόσου θάρρους, μετὰ πόσης γνώσεως θ' ἀπεκρινόμεθα, ἐὰν ἡ ἀλλόκοτος καθηγήτρια συμπληρώσῃ τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἐπειτα θὰ ἐστρέφομεν τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ἐκεῖ παριστάμενον πατέρα ἢ μητέρα μας θὰ εἶνε δακρυσμένοι οἱ ὀφθαλμοί των ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ πόση ἐπιτῶν ὀφεῶν των θὰ ζωγραφίζηται χαρά· ὅλοι θὰ θαυμάζωσι τὶ καλὸν, καὶ θὰ ἀκούσεται ἐν ᾄσμα καθ' ὅλην τὴν αἴθουσαν. Εἶνε λοιπὸν ὡραία αἱ ἐξετάσεις!

Ἀλλ' ἂν δὲν ἐνθυμοῦμαι τί νὰ ἀποκριθῶ εἰς τοῦ διδασκάλου τὴν ἐρώτησιν; Ἀν μείνω ἄναυδος ἐνώπιον τόσου πλήθους ἐκεῖ καὶ ἐχωσιν ὅλοι ἐπ' ἐμὲ προσηλωμένα τὰ βλέμματα καὶ μὲ ἀτενίζωσιν ὑπομειδιῶσαι αἱ συμμαθήτριαι καὶ δάκνῃ τὸ χεῖλος ἡ αὐστηρὰ διδασκάλισσα καὶ ἀναμένωσι σιωπῶντες οἱ ἀκροαταί, καὶ ὠχριᾷ ἐξ ὀργῆς ὁ πατήρ μου καὶ γίνηται καταπόρφυρος ἡ μήτηρ μου, καὶ δυσαναχεῖσιν ὅλοι ὦ Θεέ μου, τί ἐντροπή, καλλίτερον νὰ ἀπέθνησκον. Ὦ, εἶνε κακαί, πολὺ κακαὶ αἱ ἐξετάσεις.

* * *

Καὶ ὁ νοῦς μας, ἀποσπώμενος ἐκ τῶν βιβλίων, ἀτινα εἴχομεν πρὸ ἡμῶν, ἠτο κίνδυνος νὰ μᾶς ἐγκαταλείπῃ· σύγχυσις πλήρης ἐπεκράτει ἐν ἡμῖν· ἡ δὲ δειλὴ φαντασία μας ἔπλαττε κόσμους, ὅτε μὲν ἐνάρετους, ὅτε δὲ ἀλγεινούς, ἐκ τῶν ὁποίων τρέμουσαι ἐκ χαρᾶς ἢ ἐκ θλίψεως θυμιζόμεθα τὰ πρῶτα μαρτύρια τῆς ζωῆς, ὧν ἀκριβεῖς εἰκὼν ἀπετυποῦτο ἐν τοῖς ὠχροῖς ἡμῶν προσώποις.

Εὐτυχῶς αἱ ἐξετάσεις δὲν ἦσαν αὐστηραὶ ὅσον τὰς ἐφανταζόμεθα· οἱ διδάσκαλοι ἦσαν ἐπιεικέστεροι τοῦ συνήθους, οἱ γονεῖς ὅλων ἦσαν εὐχαριστημένοι· αἱ δὲ ἀγελεῖαι ἐπηνέθησαν καὶ ἀνεκρίθησαν, διότι εὐστόχως, φαίνεται, ἀπήντησαν εἰς ὅ,τι ἐξητάσθησαν.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα· ἴσως μάλιστα θὰ ἐνεθαρρύνεν αὐτὰς καὶ διὰ τὸ μέλλον· ἀλλ' ἐν τῇ συγχύσει ἐκείνῃ καὶ τῇ πυρετώδει ταραχῇ, οὐδεμία κατεγίνετο εἰς τοιούτους ὑπολογισμούς· Ἐν δὲ μόνον ἦτο τὸ ἀληθὲς ὅτι ἐξηντλημέναι, κεκοπιακυῖαι ἀπηρχόμεθα τοῦ σχολείου, καὶ ὁ Ἰούνιος μεθ' ὅλην τὴν ἐκ τῶν ἐξετάσεων χαράν, ἣν ἀντὶ τόσων ἀγώνων καὶ μόγθων εἴχομεν ἀποκτήσει, ἐφαίνετο ἡμῖν ἧττον δροσερός, ἧττον εὐάρεστος, διότι παρεῖχεν ἡδονὰς ἀναρρώσεως μᾶλλον ἢ πλήρους ὑγείας.

Τρεῖς μῆνες πλήρους καὶ ἀπολύτου ἐλευθερίας ἠρχίζον ἤδη δι' ἡμᾶς· μῆνες κατὰ τοὺς ὁποίους πολλὰ ἴσως ἠδύνατο τις νὰ μάθῃ, ἐὰν εἶχε τὴν γαλήνην ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ἐν τῷ νῷ. Ἀλλὰ τοσαύτην ἀπέχθειαν, τοσοῦτον μῖσος εἶχον ἐμπνεύσει ἡμῖν ἕνεκα τῶν συγκινήσεων τῶν τελευταίων ἡμερῶν τὰ σχολεῖα, ὁ διδάσκαλος, τὰ βιβλία καὶ πᾶν σχετικόν, ὥστε ἱλιγγὸς κατελάμβανεν ἡμᾶς εἰς τὴν θέαν ἑνὸς ποιαύτου. Ὄχι πλέον βιβλία διὰ τὸν Θεόν· νὰ μὴ τὰ ἴδω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου· καὶ τὰ ἀτυχὰ βιβλία, παραλαμβανόμενα ὑπὸ φιλοστόργου μητρὸς, ἐρρίπτοντο εἰς γωνίαν τινὰ ὡς κεφλὴν καρύου, τῶν ὁποίων τὸ εὔχυμον περιεχόμενον εἶχε καταφάγει ἤδη ἡ σὴς τῆς.

Καὶ μόνον εἰς κανὲν μυθιστόρημα ἐπετρέπετο ἡ ἐλευθέρα ἐπὶ τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν ἀνακλίντρων κυκλοφορία.

Ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ὅλα τὰ ὡραῖα χρώματα δι' ὧν ἡ μαθητικὴ φαντασία ἐκέντα τοῦ Ἰουνίου τὸν μανδύαν, καθίστατο ὠχρότερα καὶ ἐμαραίνοντο· ἐπ' ἄνθη δι' ὧν ἐστέφομεν τὴν κεφαλήν του. Τί εἴπεν ὅτι ὁ Ἰούνιος εἶνε ὁ ὡραιότερος τῶν μηνῶν; βεβαίως τὸ τοιοῦτον δὲν θὰ ἐλέχθη ὑφ' ἡμῶν· ἢ, ἂν τὸ εἶπε τις, θὰ τὸ εἶπε πρὶν τὸν γνωρίσῃ· πληκτικὸς, δυσφορητὸς, ἀνοῦσιος, περικλείει ἐν ἑαυτῷ δύο στάδια· τὸ τῆς ἀγωνίας καὶ τὸ τῆς ὀκνηρίας. Ὁ ἥμισυς καταναλίσκει τὴν ὑπαρξίν μας μὲ τὸ βάρος τῶν ἐξετάσεων, ὁ ἕτερος ἡμισυς μᾶς ἐγκαταλείπει ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐνασχολήσεως, ἀφοῦ μᾶς κατέστησεν ἀνικάνους πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν. Καὶ ἂν, ὅπως λέγουσι, τὰ ὡραιότερα ἔτη τῆς ζωῆς εἶνε τὰ ἔτη τῆς νεότητος, τὰ ἔτη τοῦ μαθητικοῦ βίου, βεβαίως αἱ σκοτειναὶ παρενθέσεις τούτων εἶνε τοῦ Ἰουνίου, αἱ ἐποχαί.

* * *

Ἐξ ὅλων μὲν τούτων τῶν μαθητικῶν ἀναμνήσεων θέλω νὰ συναγάγω ἓν συμπέρασμα. Ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ τοῦτο εἶνε λίαν τολμηρόν. Βεβαίως αἱ μαθήτριαι τοῦ ἐνεστῶτος θὰ τὸ χειροκροτήσωσι καὶ θὰ τὸ ἀποδεχθῶσι ἀμφιβόλως· ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τούτων. Τὸ ζήτημα ἐτέθη ἤδη ἐνωπίον τῶν μαθητῶν καὶ τῶν μαθητριῶν τοῦ παρεληθόντος, τῶν διδασκάλων σήμερον τοῦ ἐνεστῶτος. Δὲν φρονοῦσιν ἀρά γε καὶ οὗτοι ὅτι, ἂν ἠσθάνθησαν ὁπωσδήποτε τὸ μικρὸν βάρος ἐφ' οὗ μοχθοῦσαι ἀνέρχονται καθ' ἑκάστον Ἰούνιον αἱ μαθήτριαι, δὲν φρονοῦσιν ὅτι οἱ τρεῖς ἑπόμενοι μῆνες δὲν θὰ παρόξυνον ἀχρησιμοποιήτοις, νεκροῖς, ἐπιβλαβεῖς; Ὅτι, γινόμενης ἠρέμα τῆς ἀπὸ τῶν σχολικῶν θρανίων εἰς τὰ οἰκιακὰ ἀνάκλιντρα μεταβιβάσεως τῶν μαθητριῶν, θὰ ἐχρησίμευον καὶ ταῦτα ἐπίσης ὡς ὁρμητήρια μελέτης καὶ οὐχὶ ὡς ἕδραι ὀκνηρίας;

Καὶ ἔτι πλέον.

Δὲν φρονοῦσιν ὅτι ἡ τρίμηνος ἐποχὴ τῶν διακόπων... πόσης διανοητικῆς ἐργασίας ἡ ἑπομένη τῶν κοπιωδῶν ἀλλ' ἀνωφελῶν ἴσως ἐξετάσεων, εἶνε ἡ μικρογραφία τῆς μετὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐπιπονωτάτας ἐξετάσεις ἐντελοῦς παύσεως πάσης μελέτης καὶ σπουδῆς καὶ τῆς συμπαρομαρτούσης λήθης τῶν μεμαθημένων;

ΑΡΙΑΔΝΗ Μ. ΔΑΜΒΕΡΙΗ.

ΞΕΝΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΝΥΚΤΙΟΥ

Οἱ ἱερομόναχοι τῆς Μητροπόλεως τῆς Κορδούης ἦσαν ἄλλοτε τρομεροὶ ἄνθρωποι. Τὰ χρονικὰ ἀναφέρουσιν ὅτι ἡ κατάρατος Ἔρις δὲν ἔτυχε ὀλίγως σπάνιος ἐπισκέπτης τῶν κελλίων των. Καὶ ὅμως ἐν μέν, ἂν τοὐλάχιστον οἱ ἱερομόναχοι ἠρχοῦντο νὰ ἐρίζωσι μόνον πρὸς ἀλλήλους· ἀλλ' οἱ παναγιώτατοι ἔχον τὴν ἰδέαν ν' ἀποδείξωσιν εἰς ἕνα ἐκ τῶν ἀρχιεπισκόπων των, δι' ἑνὸς παρὰ πολὺ βεβιασμένου ἐπιχειρήματος, ὅτι ἡ βασιλεία του δὲν εἶνε ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, καὶ τὸν ἀπέστειλαν εἰς τὸν ἄλλον, συμμορφούμενοι πρὸς τὸ ῥητὸν τῆς Γραφῆς «ἡ βασιλεία μου οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.»

Φαντάσθητε τὸ ἀφάνταστον, τὴν ἀπόνοιαν τῶν ἱεραρχῶν τῆς Ῥώμης! Κατεδίκασαν τοὺς ἐνόχους ν' ἀποστέλλωσι κατ' ἔτος, πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ κακουργήματος των, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων, ἕνα ἱερομόναχον εἰς τὴν Ῥώμην, ἵνα νὰ ψάλλῃ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μεσονυκτίου. Ἐὰν ὁ ἱερομόναχος, ὁ ὑποδειχθεὶς ὅπως ἐκπληρώσῃ τὴν τοιαύτην διατύπωσιν, δὲν ἐξετέλει ἀκριβῶς τὸ καθῆκόν του, ὑπεχρεοῦτο νὰ πληρόνῃ μέγα χρηματικὸν ποσόν.

Κατὰ τὸ 1637 ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ ἱερομονάχου Δὸν Ἰωάννου Φουρβώνη. Τῷ ἐκοινοποιήθη ἡ ἀποστολὴ, ἣν ὑπεχρεοῦτο νὰ ἐκπληρώσῃ, ἀλλ' ὁ πανοσιώτατος ἔμενε τοσοῦτον ἀμέριμνος, ὥστε τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων εὑρίσκετο ἀκόμη ἐν Κορδούῃ· ἐπετίμησαν αὐτὸν αὐστηρῶς, καὶ ἐπὶ τέλους ἤρχισαν νὰ τὸν ἀπειλῶσι, λέγοντες ὅτι ἀκριβὰ ἤθελε πληρώσει τὴν ἀμελειάν του. Ὁ Δὸν Φουρβώνης ἐμειδίασε καὶ ἀπεχώρησεν εἰς τὸ κελλίον του. Ἠνέῳξε τὴν μαγικὴν βίβλον του καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν διάβολον, μεθ' οὗ πρὸ μακροῦ συνεννοεῖτο.

— Εἶνε ἀνάγκη νὰ μὲ μεταφέρῃς ἀπόψε εἰς τὴν Ῥώμην, τῷ εἶπε, καὶ ἂς συνεννοηθῶμεν· πρέπει νὰ ταξειδεύσωμεν μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὅσην ἔχει ἡ σκέψις τῆς γυναικός, δηλαδὴ καὶ τοῦ ἀνέμου ταχυτέρων. Περίμενέ με κάτωθεν τοῦ κωδωνοστασίου τῆς Μητραπόλεως· εἰς τὰς ἐννέα ἀκριβῶς θὰ εὑρίσκωμαι ἐπὶ τῶν ὤμων σου.

— Παραδέχομαι, ὑπέλαβεν ὁ Σατανᾶς, ἀλλὰ μὲ μίαν συμφωνίαν· Ἐφ' ὅσον χρόνον θὰ εὑρίσκωμαι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σου, θὰ εἶσαι ὑποχρεωμένος νὰ μοῦ εὑρίσκῃς μίαν ἐνασχόλησιν. Ἂν ἓν μόνον λεπτὸν τῆς ὥρας μείνω ἄνευ ἐνασχολήσεως, θὰ μοῦ ἀνήκεις.

Ὁ Δὸν Φουρβώνης ἐδίστασεν. Ἀλλ' ἀναθαρρῶν εἰς τὴν φαντασίαν του, ἥτις ἦτο γονιμωτάτη, παρεδέχθη τὴν συμφωνίαν. Μετέβη εἰς τὸν ναόν, ἔψαλε τὸ «Κύριε τὰ χείλη μου ἀνοίξεις» καὶ προσῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ ὑποζυγίου του.

Ἐν τῷ ἅμα ἀνήχθη εἰς τὰ ὕψη. Ὁ δρόμος ὑπῆρξε τοσοῦτον ταχὺς, ὥστε πᾶσαι αἱ φῶτα τῶν μεγαλοπόλεων διήρχοντο ὡς σπινθῆρες πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ὅτε ἔφθασεν ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, ὁ διάβολος ἠυτοσχεδίασεν ἐν λατινικὸν δίστιχον, ὅπερ δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ καὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων·

«Signa te, signa, temere me tangis et angis
«Roma tibi subito motibus ibit, amor.»

καὶ ὅπερ μεθερμηνευόμενον, σημαίνει·

«Μάτην μὲ κεντᾷς, μάτην μὲ φοβίζεις· ποίησον, ποίησον τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, καὶ ἡ Ῥώμη, τὸ ἀντικείμενον τῶν πόθων σου, θὰ εἶνε παραυτὰ πρὸ σοῦ.»

Ὁ ἱερομόναχος, ὅστις ἐγνώσκε τὸ ἀποτέλεσμα ὅπερ ἤθελε παραγάγει ἐν σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἀπέσχε τοῦ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν διαβολικὴν συμβουλὴν του.

— Πᾶμε, πᾶμε, ὑπέλαβεν ὅστις φέρεται ἀπὸ τὸν διάβολον· καλὰ φέρεται.

Ἐξηκολούθησε λοιπὸν τὸ ταξειδίον του καὶ ἔφθασεν εἰς Ῥώμην, καθ' ἣν στιγμὴν ἔψαλλον τὸ *εἰσελεύσομαι* τῆς λειτουργίας τοῦ μεσονυκτίου. Ὁ Δὸν Φουρβώνης ἠτοιμάζετο νὰ διατάξῃ τὸ ὑποζύγιόν του, νὰ τὸν περιμένῃ εἰς τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας, ὅτε ὁ διάβολος τῷ ὑπέμνησε τοὺς ὅρους τοῦ συμβολαίου.

— Ποίαν ἐνασχόλησιν μοὶ δίδεις; τῷ εἶπε.

* Ἐν τῷ Ἀττικῷ Ἡμερολογίῳ τοῦ 1886 ἐδημοσιεύθη καὶ ἕτερον κεφάλαιον τῶν Ἀναμνήσεων μαθητρίας ὑπὸ τὸν τίτλον ἡ Ὀγδόη ὥρα.

— Βγάλε ένα πρὸς ἕνα ὅλους τοὺς χαλίκας τῆς πόλεως ὑπέλαβεν ὁ ἱερομόναχος.

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν. Ὁ Δὸν Φουρβώνης ἐπλησίασεν εἰς τὸ ἀναλόγιον, ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν εὐχήν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην παῖς τις τῶν τοῦ χοροῦ ἐπλησίασεν εἰς τὸ οὖς του. Ὁ ἱερομόναχος ἀνεγνώρισε μετὰ φρίκης τὴν φωνὴν τοῦ Σατανᾶ.

— Ἡ πόλις ἐξεχαλικώθη, εἶπεν ὁ διάβολος.

— Αἰ λοιπόν, πήγαινε νὰ τὴν χαλικοστρώσῃς ἐκ νέου, εἶπεν ὁ ἱερομόναχος.

Ὁ διάβολος ἐδηξε τὸ χεῖλος καὶ ὠργίσθη, ἀπερχόμενος, νὰ καταπονήσῃ τὴν παπαδικὴν ἐφευρετικότητα. Ὅθεν δὲν ἀφῆκεν εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν νὰ τελειώσῃ οὐδὲ τὴν πρώτην φράσιν τῆς εὐχῆς.

— Ἐτελείωσε καὶ αὐτὸ εἰς τὰς διαταγάς σας.

Ὁ Δὸν Φουρβώνης ἐσκέφθη ἐπὶ στιγμήν.

— Πήγαινέ, τῷ λέγει, ἐδῶ πλησίον, εἰς τὴν τράπεζαν ἑνὸς κρεωπώλου εὑρισκεται ἐν δέρμα προβάτου μαῦρο· πλύνε το εἰς τὴν Τίβερίν· ὅταν γίνῃ λευκόν, φέρε το ἐδῶ.

Ὁ ἱερομόναχος δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ ἐν μειδίαμα, βλέπων τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ ἐχθροῦ του. Ἐπανέλαβε τὴν ἀνάγνωσιν, σκεπτόμενος μετὰ χαρᾶς ὅτι δὲν ἤθελε πλέον διακοπῆ.

Ἀλλ' ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐφάνη αὐτῷ ὅτι μεταξὺ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ τῶν γραμμάτων τοῦ βιβλίου διῆλθεν ἐν νέφος. Ταυτοχρόνως φωνή τις ἐψιθύρισεν:

— Ἰδού τό.

Ὁ Δὸν Φουρβώνης ἀπέμαζε τὸν ὡς μαργαρίτην ἐπικαθήμενον ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἱδρῶτα. Ἀπάντων τὰ βλέμματα ἠσαν ἐπ' αὐτοῦ προσηλωμένα. Δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσι τὸ αἴτιον τοῦ δισταγμοῦ καὶ ἕκαστος προσεπάθει νὰ ἐξηγήσῃ τὴν αἰτίαν τῆς ταραχῆς του. Ὁ ἱερομόναχος δὲν ἤξευρε πλέον τί νὰ ἐφεύρῃ, καὶ ἐὰν ἠδύνατο, θ' ἀπέστελλεν εἰς τὸν διάβολον τὸν διώκτην του. Ἐπὶ τέλους τῷ ἐπῆλθε μιαδέα.

— Ἐδῶ πλησίον τῆς ἐκκλησίας, εἶπεν, ὑπάρχει ἕνας τοκογλύφος, τοῦ ὁποίου θέλω νὰ πλύνῃς τὴν συνείδησιν, ἕως οὗ τὴν λευκάνῃς.

Ὁ διάβολος ἐξῆλθεν ἔχων τεταπεινωμένην τὴν κεφαλὴν καὶ ὁ ἱερομόναχος ἀπεστέλεισεν ἡσύχως τὴν λειτουργίαν του.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας ὁ Δὸν Φουρβώνης εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἱερὸν διὰ ν' ἀποθέσῃ τὰ ἄμφια. Ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸν πίτλον, δυνάμει τοῦ ὁποίου οἱ ἱερομόναχοι τῆς Μητροπόλεως τῆς Κορδούης ὑπεχρεοῦντο νὰ στέλλωσιν ἕνα λειτουργὸν κατ' ἔτος εἰς τὴν Ῥώμην. Ἅμα περατώσας τὴν ἀνάγνωσιν, ἔρριψε τὴν περγαμηνὴν εἰς τὸ πῦρ, ἥτις ἐν μιᾷ στιγμῇ κατεκάη. Ἐπωφεληθεὶς δὲ τὴν γενικὴν ἔκπληξιν, ἐξέφυγε καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Τιβέρεως. Ὁ διάβολος εἰργάζετο εὐσυνειδήτως, ἀλλὰ μάτην, ὅπως καθαρίσῃ τὸν τοκογλύφον του. Ἦτο μανιώδης. Ὅλα δύναντο νὰ καθαρισθῶσιν, ἐκτὸς τῆς συνειδήσεως τοκογλύφου.

Ἅμα ἔφθασεν ὁ ἐφημέριος, παρήτησε τὸ ἔργον.

Ὁ Δὸν Φουρβώνης ἀνῆλθεν ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ διαβόλου καὶ ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς Κορδούης, καθ' ἣν στιγμὴν ἐψάλλον τὸ «Δόξα». Τὸ ταξείδιόν του εἶχε διαρκέσει τέσσαρας ὥρας.

Οἱ συνάδελφοί του προσῆπντησαν αὐτὸν γελῶντες καὶ ἐρωτῶντες, ἂν ἐκοιμήθη καλὰ ἐκεῖνος δὴ ἐκεῖνος ἐρωτηθεὶς ἐξ αὐτοῦ πῶς τοὺς ἠλευθέρωσεν ἐκ τῆς ἀνωμαλίας δουλείας, καὶ ἐγέλασαν ἀπὸ καρδίας διὰ τὸ γεγονός, τοῦ ὁποίου ἡ εὐτυχὴς λύσις πρὸς ἔκαμε νὰ λησμονήσωσι τὴν ἠκιστα ὀρθόδοξον χρῆσιν τῆς μαγικῆς βίβλου. Μόνος ἄθυμος ἦτο ὁ ἀχθοφόρος τοῦ ἱερομόναχου.

Ὁ δυστυχὴς διάβολος, παρητήθη διὰ παντὸς ἀπὸ τοῦ ν' ἀναμιγνύηται εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν καλογήρων. Ἀπὸ τοὺς παπᾶδες καὶ τὰς γυναῖκας, εἶπεν ὁ Πονηρός, πάντοτε θὰ προφυλάττωμαι.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ, ὑπὸ Σ. Δ. Τ.)

Η ΠΕΝΘΕΡΑ ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩ

Δι' ὅσους δὲν ἔχουσι τὴν τύχην νὰ εὑρίσκωνται κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐν Ἀθήναις ἀρκεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι πᾶσα γωνία ἢ τοῖχος τῶν ὁδῶν εἶνε ἀπὸ ἡμερῶν κεκαλυμμένος διὰ πολυχρώμων ταινιῶν χάρτου, ἐφ' ὧν ἀναγινώσκονται τὰ ὀνόματα μυριάδων ἀνθρώπων, ποθούντων νὰ γίνωσι δημοτικοὶ ἢ δημοτικώτεροι. Οἱ δὲ διαβάται, οὐδεμίαν αἰσθανόμενοι πλέον ὀρεξιν νὰ τὰ ἀναγνώσωσι, παρέρχονται πρὸ αὐτῶν χωρὶς οὐδὲ ἐν βλέμμα νὰ χαρίζωσιν εἰς τὸν ἀτυχῆ ἐκεῖνον ὑποψήφιον, εἰς ὃν θὰ ἤρκει ἴσως καὶ τοῦτο μόνον...

Διὰ τοῦτο παράδοξος ἐφάνη ἡμῖν ὁ συνωστισμὸς πλήθους πολλοῦ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν πρὸ μεγάλου προγράμματος ἐν τινι τῶν κεντρικωτέρων ὁδῶν μας. Τί τρέχει ἀρά γε; τάχην ἐπιροὴν ἐξάσκει ἐπὶ τῶν πνευμάτων τὸ ὄνομα τοῦτο; Μὴ εἶνε νέος τις ὑποψήφιος βαρυσημαντος, ἢ μὴ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ συνείδη κάνει ἐκ τῶν ἀστείων ἐκείνων τυπογραφικῶν λαθῶν, ἅτινα εἶνε ἐν τῶν ὀλίγων διακριτικῶν τῆς πρωτοτυπίας τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου;

Οὐδὲν τούτων συνέβαινεν. Οἱ θεαταὶ τοῦ προγράμματος ἠσαν σύννοι καὶ κάτηφεῖς, ὅ,τι δὲ ἔβλεπον πρὸ αὐτῶν, ἐὰν ἦτο ἀστεῖότης, ἦτο κακὴ ἀστειότης.

Ἐπὶ ταινίας χρωματιστοῦ χάρτου εἶχεν ἐκτυπωθῆ ἀπαίσιος συνδυασμὸς λέξεων καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι καὶ ἐκεῖναι οἵτινες ἀνεγίνωσκον, παρ' ὀλίγον νὰ σταυροκοπηθῶσιν ἐν μέσῳ ὁδῷ, διότι πάντες ἠσαν ἐγγραμοῦ καὶ μετ' ἀγωνίας ἔβλεπον πρὸ αὐτῶν ὡς δυσοίωνον πρόρρησιν τὴν φράσιν:

Ἡ πενθερὰ ἐν τῷ Παραδείσῳ.

Οὕτω λοιπόν; Οὕτοι πάντες οἱ τοσαῦτα ὑποστάγτες μαρτύρια ἐν τῇ παρούσῃ καὶ μόνην ἔχοντες ἐλπίδα τὴν μελλούσαν ζωήν, οἱ βεβαίαν θεωροῦντες τὴν ἐν τῷ Παραδείσῳ εἴσοδον ἀνθ' ὅσων ἐν τῇ γῇ ἐμόχθησαν, πέπρωται καὶ ἐκεῖ ἔτι νὰ εὑρωσι τὴν ἀμείλικτον γραῖαν, ἥτις μετεβάλεν εἰς κόλασιν τὸν βίον των;

* *

Τοιαύτας σκέψεις ἐγέννησεν ἐν τῇ πρώτῃ στιγμῇ εἰς τὸ πλῆθος ἡ θέα τοῦ συνδυασμοῦ ἐκείνου λέξεων τόσω ἀπ' ἀλλήλων ἀποφισταμένων κατὰ τοὺς παθόντας. Ἀλλὰ δεύτερον ἐξετάσαντες κάτωτερον βλέμμα τοὺς ἔπεισεν ὅτι ἄδικοι ἀπολύτως ἦσαν οἱ φόβοι των. Δὲν ἐπόκειτο περὶ τόσον φοβερᾶς πράγματος. Ἦτο ἁπλούστατα ἡ ἀναγγελία δράματος, φέροντος τὸ τρυφερὸν ὄνομα τῆς *Πενθερᾶς* καὶ μέλλοντος νὰ παρασταθῇ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ *Παραδείσου*. Τότε ἀνέπνευσαν. Τὸ πρὸς στιγμὴν σβεσθὲν μειδίαμα ἔλαμψε πάλιν ἐπὶ τῆς μορφῆς των. Καὶ ἐπειδὴ μετὰ τὴν εὐτυχίαν ὁ ἄνθρωπος καθίσταται γενναιόδωρος, ἔσπευσαν νὰ προμηθευθῶσιν εἰσιτήρια διὰ νὰ τὴν ἴδωσιν αὐτὴν τὴν πενθεράν.. ἐὰν ὡμοίαζε πρὸς τὴν ἰδικήν των. Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ ἠγόρασαν καὶ δι' αὐτὴν ἐν, διὰ νὰ τὴν τιμωρήσωσι διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἀντιπαρασάσεως.

* *

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ λόγος, δι' ὃν ἦτο πλῆρες τὸ θέατρον κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην. Ἀγνοοῦμεν δὲ κατὰ πόσον ἔχουσι δίκαιον οἱ λέγοντες ὅτι ὁ μέγας συνωστισμὸς, καὶ ἀνθρώπων ἀκόμη οὐδέποτε ἀναβαλόντων τὸν ταάτιον ὕπνον τῶν χάριν τοῦ θεάτρου, ὠφέλετο εἰς τὴν ὡραίαν πράγματι μετάφρασιν τοῦ κ. Λεονάρδου. Ἐσπεύσαμεν καὶ ἡμεῖς ἐγκαίρως, διότι τὸ θέαμα ἰδία... τῶν θεατῶν προεκηρύκτο ἐξαίσιον. Νὰ ἴδῃ τις ἐκεῖ τὴν μείζονα μερίδα τῶν πενθερῶν, τῶν κακῶν πενθερῶν, ὁδηγουμένων ὑπὸ τῶν γαμβρῶν ἢ τῶν νυμφῶν των, νὰ βλέπῃ φιλοφροσύνας τῶν μὲν πρὸς τὰς δὲ, ἐνῷ, ὡς εὐκόλως ἐννοεῖται. ἄλλαι σκέψεις ἐβασίλευον ἐπ' ἀμφοτέρων... Τὸ τοιοῦτον δὲν εἶνε θέαμα σύνηθες οὐδαμοῦ. Καὶ πράγματι δὲν εἴχομεν ἄδικον. Τὸ θέαμα ἦτο πρωτοφανές. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ὁρατὸν εἰς πάντας. Ἔπρεπε δὲ ὁ παρατηρητὴς νὰ εἶνε ἐρωθισμένος μὲ τὰς σκέψεις ἃς ἄνω ἐξεθέσαμεν, ἢ... τοὐλάχιστον μὲ πενθεράν διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐννοήσῃ ὁποίας ἐπίσημος διασθήλωσις ῥυφίων αἰσθημάτων ἐτελεῖτο ἐκεῖ ὑπὸ τὰς ἀργυρᾶς ἀκτῖνας τῆς σελήνης καὶ τοὺς χαλκίνους τοῦ ἀεριόφωτος.

Πολλοὶ εἰσήρχοντο ἀδιάφοροι πρὸς τὰ τελούμενα. Ἀλλ' οἱ *γαμβροὶ* καὶ αἱ *νύμφαι*, αἱ διὰ τῆς ἀγχιστείας συνδεθεῖσαι πρὸς τὴν ταλαίπωρον ἐκείνην πρεσβύτιδα, ἣν ἐκόμιζον ἐκεῖ ὡς ἐν σφαγείῳ, εἶχον ἀπεριγραπτόν τινα λάμψιν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς. Ὡς νὰ ἔλεγον: Δόξα τῷ Θεῷ! θὰ τὴν ἐκδικηθῶ τέλος πάντων δημοσίᾳ.

Ἡ δὲ ἀτυχὴς πενθερά, εἴτε φακιόλιον ἔφερε — ἐπῆρχον καὶ τινες ταιαῦται — εἴτε πίλον πολυώρεον, δηλοῦντα ἀξιώσεις ἔτι, εἴτε βαρὺ γερόντικον, ὑπεμφαίνοντα τὴν πλήρη ἀπὸ τῶν ἐγγεσμέων παραίτησιν τῆς ὑπ' αὐτὸν κεφαλῆς, ἡ πενθερὰ εἶχεν ἀσταθὲς τὸ βάδισμα, δειλὸν τὸ βλέμμα, περιλυπὸν ἕως θανάτου τὴν ψυχήν.

Ἤγνοει τί τέζεται ἡ παράστασις.

* *

Αἱ πενθεραὶ εἶνε παράδοξος φυλή· ὁ δὲ λόγος δι' ὃν ἐν ταῖς δέλτοις τῆς ἱστορίας πολλῶν ἀνθρώπων τὸ ὄνομά των σημαίνει Ἡρόστρατον ἢ Νύκον, ἀλώπεκα ἢ Νέρωνα, εἶνε ἁπλούστατος. Ἀγαπῶσιν ὑπερβαλόνσως τὰς θυγατέρας των, ἀγαπῶσι μετὰ παραφόρου λατρείας τοὺς υἱούς των. Καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐρωτες παντὸς εἴδους δέον νὰ μὴ εἶνε πολὺ ὀξυδερκεῖς διὰ νὰ εἶνε ἀληθεῖς, αἱ πενθεραὶ πάσχουσαι ἐκ πρωτοτύπου καὶ ἀνιάτου ὀφθαλμικοῦ νοσήματος, βλέπουσι μόνα τὰ προτερήματα τῶν τέκνων των καὶ μόνα τὰ ἐλαττώματα τῶν ἑτέρων ἡμισάτων των.

Τούτου δ' ἕνεκα τὰ μὲν θεωροῦσι θαυμαστὰ τὰ δὲ δαιμόνιοι καὶ ἡ ἐξεγειρομένη, εἰς ἐκάστην περίστασιν μητρικὴ στοργὴ ἀντιτασσομένη κατὰ τῶν πυράνων τῶν τέκνων των, παράγει τοὺς κεραυνοὺς ἐκείνους, δι' ὧν τόσω ἀπαισίως χαράσσεται τὸ ὄνομα *Πενθερὰ* ἐπὶ τοῦ στερεώματος τῆς οἰκιακῆς γαλήνης.

Ὦ πενθερά! Εὐγένεια, ἀγάπη ὁ στοργή σου. Ἀλλὰ πόσον προσφιλεστέρα θὰ ἦτο, ἂν ἐγέννα ὀλιγωτέρους δυστυχεῖς. Τὰ θύματά σου εἶνε πλειότερα τῶν θυμάτων τῶν πολέμων, καὶ τὰ δάκρυα ἅτινα σὺ ἀπέσπασας, ἠθύναντα νὰ σχηματίσωσιν ἕνα ὠκεανόν — οὐχὶ βεβαίως τὴν εἰρηνικόν, — ἂν μὴ τὰ ἐξέπεμψεν αὐτοστιγμεὶ τὸ καυστικόν σου σκῶμμα καὶ τῶν βλεμμάτων σου τὸ πῦρ. Ὦ πενθερά, τὸ ὄνομά σου παράγεται ἐκ τοῦ πένθους, εἰς ὃ βυθίζεις τόσας καρδίας, ἃς δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσῃς. Ἀγάπα ὀλιγώτερον τὰ τέκνα σου, διὰ νὰ βασανίζῃς ὀλιγώτερον τὰ τέκνα τῶν ἄλλων. Καὶ πίστευσον ἐμέ, ὅστις σὲ συμβουλεύω. Εἶμαι εἰλικρινὴς καὶ ἀμερόληπτος. Δὲν ἀπέκτησα δὲν ἔχω πενθερά!

Οὐδέποτε θαυμῶν τοῦ *Παραδείσου* ἀπέκτησεν ἀνησυχώτερον γείτονα ἡμῶν. Ἐστρεφόμην δεξιὰ, ἐστρεφόμην ἀριστερὰ ὡς κολαζόμενος, παρετήρουν τὴν μὲν, συνέλαμβανον τὸ βλέμμα τῆς δὲ, τὰ ὑπομειδίαμα τοῦ ἑνὸς, τὰ ὑπὸ διαγκωνισμῶν συνοδευόμενα. Προσέξατε! τῆς ἄλλης. Παρηκολούθουν τὰς μεταπτώσεις τοῦ πενθερικοῦ θερμομέτρου μετὰ τοσαύτης προσοχῆς, ὥστε βεβαίως ἤκιστα κολακευτικὴν ἰδέαν θὰ ἐσχηματίσαν περὶ τῆς διακρίσεώς μου αἱ γειτόνισσαι καὶ αἱ γειτόνισσαι. Εὐτυχῶς δὲν ἐξέφραζον διὰ ζώσης τὰς ἐντυπώσεις μου, ὅπως οἱ ἄλλοι, ὥστε εἶχον ἕνα κἀν λόγον συγγνώμης. Ἀλλ' ἐθλιβόμην, διότι δὲν ἔβλεπον ἕνα κἀν μεταξὺ ὅλου ἐκείνου τοῦ πλήθους, καταγινόμενον εἰς τὸ αὐτὸ μετ' ἐμοῦ ἔργον, εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῶν φυσιογνωμιῶν, καὶ συμμερίζόμενον τὰς ἠδονὰς τῆς ἀπολαυστικωτάτης ἐκείνης θέας.

Ἀλλ' οὐδέποτε ἐπίσης κατηγορούμενος ἐπέστη τοσαύτας συγκινήσεις, ἀναμένων τὴν ἀπόφασιν ἥτις θὰ τὸν κατεδίκαζεν ἢ θὰ τὸν ἠθώου, ὅσας αἱ πενθεραὶ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην. Ἡ πρώτη πρᾶξις τοῦ δράματος ἔληξεν! ἐδείχθησαν δὲ καὶ ὑπόπτά τινα σημεῖα προκαλέσαντα κατὰ μιᾶς βλέμματα κακεντρεχῆ ἐκ μέρους τῆς νύμφης τινος, ἀλλ' οὐδεμίᾳ εἶχε διαπυπωθῆ ἔτι ἐπίσημος κατηγορία. Ὁ φόβος τῶν ὅμως ἐπετείνετο. Καὶ ἡ ἀγωνία των ἐγένετο μᾶλλον κατάφανης, ὅτε οἱ ἀντίπαλοι, ἡ νύμφη δηλ. ἢ ὁ γαμβρὸς, ἔλαβον ἐπὶ τοῦ καθίσματος ἀναπαυτικωτέραν θέσιν, ὡς νὰ ἔλεγον: Ἂς ἰδωμεν λοιπὸν τώρα.

* *

Ἀλλὰ διατί ἡ παράδοξος μεταβολή, διατί τὸ μειδίαμα ἐκφεύγει ἐκ τῆς ὄψεως τῶν μὲν καὶ ἡ βαρυθυμία ἐκ τῆς τῶν ἄλλων; Διατί αἱ ἐκφράσεις τῶν προσώπων μὲν καὶ τῶν δὲ ἔρχονται πρὸς στιγμὴν εἰς ἰσορροπίαν, ἔπειτα δὲ τὸ μειδίαμα καὶ ἡ ἀγωνία μεταπίθενται ἐναλλάξ; Διατί αἰθαιρεῖται τὸ μέτωπον τῆς πρεσβύτιδος, συνοφρυοῦται δὲ τὸ τῆς νύμφης; Διατί τοῦ γαμβροῦ τὸ βλέμμα καθίσταται δειλότερον καὶ ὑπερηφανεύεται τὸν ἀτενεῖ ἤδη ἡ πενθερά πρὸς;

Ἀλλὰ ἦτο ἐνέδρα λοιπόν; ἀλεπουγοι οἱ μέν...

Ἦτο λάκκος διὰ νὰ πέσῃ ἐγώ; ἐμβοιθρίζεις τρίβουσα μετ' εὐχαριστήσεως τὰς χεῖρας της, ἡ πενθερά.

Πράγματι τὸ δράμα δὲν ἦτο οἷον ἀρχῆθεν προϋπετέθη. Ἐν αὐτῷ ἐξελίσσεται ὁ χαρακτὴρ ἐξόχου πενθερᾶς, τόσω ἐξόχου ὥστε νὰ συγκαλύπτῃ καὶ αὐτὰς τὰς παρεκτροπὰς τῆς νύμφης της. Δὲν ἦτο αὐτὴ πενθερὰ συνήθης, ἡ μᾶλλον ἦτο ἀληθὴς πενθερά, λατρεύουσα τὸν υἱόν της καὶ μὴ θέλουσα νὰ τὸν λυπήσῃ ἀλλὰ τυραννοῦσα τὴν νυμφήν της... δικαίως καὶ εὐεργετοῦσα, σώζουσα τέλος αὐτήν.

Πλειότερα περὶ τοῦ δράματος ἀγνοῶ. Ἄλλως τε δὲν εἶνε καὶ ἀπαραίτητα, ἀφοῦ ἐπεχείρησα ἐπιθεώρησιν οὐχὶ τοῦ θεάματος, ἀλλὰ τῶν θεατῶν. Εἶδον ἔχει τὴν ἐξέλιξιν μεγάλου κοινωνικοῦ ζητήματος ἐν στιγμῇ ἐπικαιροτάτῃ καὶ ἐδικαιώσα μέρικας πενθερὰς διὰ τὰ βάσανα ἅτινα ὑποβάλλουσι τὰς ἐαυτῶν νυμφάς. Εἶδον ὅμως καὶ αὐτὴν τὴν πενθεραν ἐν τῇ τελειότητι της, καθιστάμενην συνένοχον τῆς νύμφης της διὰ τοῦ πείσματος, ἀρνουσα αὐτὴν νὰ πέσῃ ἐντὸς τῆς ἀβύσσου, διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν πενθεραν τῆς ἀξιοπρέπειαν. Τὴν εἶδον τέλος συγχωροῦσαν οὐχὶ ἐκ συμπαθείας πρὸς ἀτυχῆ πεπτωκυῖαν, ἀλλ' ἐκ προνοίας, μὴ νέας προσθέσῃ θλίψεις εἰς τὰς θλίψεις τοῦ υἱοῦ της, καὶ ἐπείσθην, προς ἱκανοποίησιν πάντων τῶν ἀντιπάλων της, ὅτι ἡ πενθερὰ εἶνε ἄξια ἀν οὐχὶ ὅλων, βεβαίως ὅμως τῶν πλείστων ἐξ ὅσων δύνανται ἀκόμη ἀλλουσι κατ' αὐτῆς. Καὶ ναὶ μὲν αἴτια τούτων δὲν εἶνε κακία τις, ἢν ἡ ἀγαθὴ μήτηρ περιβάλλεται μετὰ τοῦ πίτλου τῆς πενθερᾶς, ἀλλὰ τόσῳ τὸ χειροτέρον. Εἶνε φρικώδες τὸ ἱερώτερον τῶν αἰσθημάτων, ἡ πρὸς τὰ τέκνα στοργή, νὰ γίνηται αἰτία θλίψεων καὶ βασάνων διὰ τὰ ἀτυχῆ ἐκεῖνα πλάσματα, ἅτινα ἐν ταῖς ἀγκάλαις της ἠλπισαν ὅτι θὰ εὑρωσιν ἄλλην μητέρα.

Ὅτε ἐξηρχόμεθα τοῦ θεάτρου πολλὰ καὶ διάφορα ἐψιθυρίζον πρὸς ἀλλήλους οἱ θεαταί. Ἐγὼ ἐσκεπτόμην ἐὰν εἶχον δίκαιον μετὰ τὰ διατρέξαντα ἐπὶ τῆς σκηνῆς χ. εἶμαι ἀκόμη ἐναντίος τῶν πενθερῶν. Ἀλλὰ, μία τουτων ἐνίσχυεν ἐπὶ μᾶλλον τὰς ἰδέας μου, κύψασα εἰς τὸ οὖς τοῦ υἱοῦ της καὶ ψιθυρίσασα μετὰ κακεντρεχείας εἰς τὸ οὖς του:

— Ὅτε ἤλθαμεν ἐνόμιζα ὅτι ἐμβαίνω εἰς τὴν Κόλασιν, ἀλλὰ τώρα βεβαίως ἐξερχόμαι ἐκ τοῦ *Παραδείσου*!

Ἰμδ.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Παρηγορία! Χάριν τῶν φίλων ἀναγνωστῶν, οἵτινες ἤρχισαν ἤδη νὰ παραπονῶνται διὰ τὰς καυστικὰς ἡμέρας, ἃς διερχόμεθα, δημοσιεύομεν τὴν ἑξῆς θροσιστικὴν σημείωσιν. Τοιοῦτος εἶνε ὁ κόσμος· ὁ πτωχὸς παρηγορεῖται, ὅταν συναντήσῃ πτωχότερον, καὶ ὁ ἀτυχὴς ἀτυχέστερον. Οἱ δὲ ἡμέτεροι ἀναγνώσται τάχα μόνον θὰ αἰσθανθῶσιν ὅτι ἐν τῇ θερμότητι, ἐφ' ἡ δυσφορεῖσαν... ὑπάρχει καὶ ὀλίγη θρόσος, ὅταν ἀναγνώσωσιν ὅτι: Τὸ 627 ἡ καυστικὴ θερμότης τοῦ θέρους ἀπεξήρανε τὰς πηγὰς τοῦ ὕδατος ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ καὶ ἐπέφερε τὸν ἐκ δίψης θάνατον εἰς μεγάλ' ἀριθμὸν ἀτόμων. Τὸ 1000 αἱ ποταμοὶ ἐξηράνθησαν, οἱ ἰχθῦς ὑπέστησαν σήψιν, ἥτις ἐγένετο προξενος πανώλους. Τὸ 1022 καὶ τὸ 1032 ἐξηράνθη ὁ Ῥῆνος. Τὸ 1139 ἐν Ἰταλίᾳ ἄπκα ἡ φυτικὴ βλάστησις κατεστράφη ἐκ τῆς θερμότητος. Τὸ 1260 κατὰ τὴν μάχην τοῦ Bela πλειότεροι ἄνθρωποι ἐφονεύθησαν διὰ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἢ διὰ τῶν ὅπλων τῶν πολεμίων. Τὰ θέρη τοῦ 1277, 1303, 1304, 1615 καὶ 1705 ἦσαν σχεδὸν ἀνυπόφορα. Τὸ θέρος τοῦ 1718 εἰς ἐμπορικὰ καταστήματα τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Εὐρώπης ἔμειναν κλειστά, δὲν ἐχρεώθησαν τὰ θέατρα· ἐπὶ ἑξαμηνίαν οἱ οὐδεμίᾳ σταγὼν ὕδατος ἔπεσε. Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1773 ἡ θερμότης ἦτο ἀνυπόφορος, τὰ ὄσπρια καὶ οἱ καρποὶ ἐκάησαν ἐπὶ τῶν φυτῶν, τὸ κρέας ἐντὸς ὥρας ἐσήπετο. Τὸ 1832 ἡ θερμότης ηὐξησε τὴν ἐξάπλωσιν τῆς χολέρας ἐν Γαλλίᾳ· 20.000 τρόσωπα ἀπέθανον μόνον εἰς Παρισίους. Τὰ θέρη τοῦ 1846, τοῦ 1859, τοῦ 1860, τοῦ 1870 καὶ τοῦ 1874 ἦσαν ἐκτάκτως θερμά, ἀλλὰ δὲν συνωδεύθησαν ὑπὸ τῶν φρικτῶν συνεπειῶν τῶν προηγηθέντων ἐτῶν».

Καὶ ἤδη... δὲν σᾶς φαίνεται ὅτι ὁ καιρὸς εἶνε δροσερώτατος;

×

Ἀτεχνολογία. Ἐπιστολαὶ, ἐν αἷς μετὰ τόσης γλυκύτητος καὶ πρωτοτυπίας περιγράφει ἡ μετακαπνιστικὴ ὁρᾶς τοῦ Ἰωβιλαίου, ἐλπίζομεν, ὅτι ἔχουσι συνέχειαν. Ὡς χαρακτηριστικώτατος ὅμως ἐπίλογος αὐτῶν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ἡ ἑξῆς περικοπή, ἣν ἀποσπῶμεν ἐξ ἐπιστολῆς ἐκ Νέας Ὑόρκης προχθὲς κομισθείσης ἡμῖν:

«Ὁ Ἰωβιλαῖος τῆς Βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας ἐωρτάσθη ἐνταῦθα διττῶς· Ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, ὡς νὰ ἦτο καὶ ὁ Νέος Κόσμος εἷς τῶν ἀδαμάντων τοῦ βριττανικοῦ στέμματος. Ὑπὸ τῶν Ἰρλανδῶν διὰ τρόπου κατὰ πολὺ πρωτοτυποτέρου. Οὗτοι ἐτέλεσαν μνημόσυνα ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῶν ἑκατομμυρίων υἱῶν τῆς Πρασίνης Ἰρλανδίας, ὅσοι ἀπὸ πεντηκονταετίας ἀπέθανον ἐκ πείνης, ἐν ταῖς εἱρκταῖς, ἢ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκπατριζόμενοι. Ὑπῆρξεν ὅμως καὶ τρόπος εἰς κοινός, καθ' ὃν ὑπό τε τῶν Ἀγγλων καὶ τῶν Ἰρλανδῶν ἐωρτάσθη ἀπὸ κοινοῦ ὁ Ἰωβιλαῖος· ὁ τρόπος οὗτος εἶνε ὁ ἑξῆς: Οἱ Ἰρλανδοὶ ἐθώπευσαν ἐπανειλημμένως διὰ τῶν ῥάβδων τῶν μερικὰς ἀγγλικὰς ἀφαλάς· διότι οἱ ἰδιοκτῆται τῶν κεφαλῶν τούτων ἐπέμενον νὰ κλαλῶσι πρὸ τῶν καθολικῶν ἐκκλησιῶν, ἐν αἷς ἐπελοῦτο τὰ μνημόσυνα τὸν ὕμνον: «Ὁ Θεὸς σώζοι τὴν Βασίλισσαν!...». Τὴν περικοπὴν ταύτην, ἥτις τόσον εἶνε κατανυκτική, ὅσον ἀφορᾷ τὰ μνημόσυνα, τόσην δὲ περιέχει βαθεῖαν ἔννοιαν διὰ δούλους λαοὺς καὶ συγκινητικὴν ἀντίθεσιν δι' ἐλευθέρους, ἀφιεροῦμεν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Κυπρίους!

×

Μία ἐκ των, προσφιλεστέρων καθ' ἅπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον βασιλικὴ ὑπαρξις, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Βραζιλίας Δὸν Πέτρος, ἀπέπλευσεν ἤδη ἐκ Ῥιο-Ζανείρου, τῆς πρωτευούσης του, ἐρχόμενος εἰς Εὐρώπην χάριν τῆς ὑγείας του, παθούσης ἀπό τινος ἐκ φλογώσεως τοῦ ἥπατος. Ἀγνωστον ἂν τὰ λουτρὰ τῆς Καρλσβάδης θὰ ὠφελήσωσιν αὐτόν, διότι θὲν εἶνε μόνον σωματικὴ ἡ

νόσος του, ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς πάσχει ὁ σοφὸς καὶ φιλάνθρωπος αὐτοκράτωρ. Ἕνα πόθον εἶχε καὶ αὐτὸς καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν πραγματοποιήσῃ. Δι' αὐτὸ ἰδίᾳ πάσχει. Ἐν τῷ κράτει του 'δύο ἑκατομμύρια δούλων ἔστενον ὑπὸ τὴν μάστιγα ἀπηνῶν κυρίων. Ὁ Δὸν Πέτρος κατώρθωσε νὰ μειώσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν δούλων εἰς 600.000. Ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ τοὺς ἀπελευθερώσῃ καὶ αὐτοὺς καὶ πάσχει ἠθικῶς. καὶ ἐπιτείνεται καθ' ἑκάστην τὸ σωματικόν του νόσημα.

Ἰδοὺ παθήματα, ἄξια βασιλέως!

×

Ἐνθυμεῖσθε πρὸ ἑνὸς ἔτους κατὰ τὸν Αὔγουστον πόσος θόρυβος ἐγένετο ἐν Παρισίοις ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τοῦ πρυτανεύσαντος τῶν φοιτητῶν, τοῦ γεραροῦ ἐπιστήμονος κ. Chevreul; Ὁ ἑλληνικὸς τύπος ἀξιεπαίνως ἔσπευσε τότε νὰ μεταδώσῃ ἡμῖν πᾶν τὸ γενόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ παγκοσμίου ἐπιστήμονος. Ἀλλ' ἤδη πολλὰ πράγματα δὲν θὰ λεχθῶσιν. Ὁ κ. Chevreul ἀπεφάσισε — παρεκάλεσε μάλιστα θερμῶς τοὺς φίλους του — νὰ μὴ ἑορτάσωσιν ἐφέτος, εἰρῆ οἰκογενειακῶς τὴν 101ην ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του. Πόσαι καὶ πόσοι δὲν θὰ ζηλεύσωσι τὴν ἀθόρυβον ταύτην ἑορτήν τοῦ;

×

Ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις, καταγινομένη ἀπό τινος εἰς τὴν περισυναγωγὴν παντὸς ἱστορικοῦ ἢ ἐπιστημονικοῦ μνημείου ἀναγομένου εἰς τὸν βίον τοῦ Γαλιλαίου, ἀπηυθύνθη κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα πρὸς τὰ ἐπισημότερα ἐπιστημονικὰ σωματεῖα τῆς Εὐρώπης, ἐξαιτουμένη τὴν πρὸς τοῦτο συνεργασίαν των δι' ἀνακοινώσεων σχετικῶν πρὸς τὸν μέγαν τοῦτον ἄνδρα.

Ἀγνοοῦμεν ἂν ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις ἀπετάθη καὶ εἰς τι τῶν παρ' ἡμῖν σωματείων. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι πολλὰ ἠδύνατο καὶ ἐξ Ἑλλάδος νὰ περισυναγάγῃ περὶ τῶν στρεβλώσεων καὶ δεινοπαθημάτων, ὅσα ὁ μέγας Γαλιλαῖος ὑπέστη ἐν τῇ ἑλληνικῇ.... σκηνῇ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

ΝΥΞ ΧΟΡΟΥ

(Διήγημα Γ. ΓΙΘΕΡΙΔΟΥ)

«Ὁ κ. Α. Ζυγομαλᾶς ἦτο ἀγαθὸς καὶ ἀλεπτὸς, φιλάνθρωπος καὶ εὐπαίδευτος νέος. Εἶχε δὲ αἰτίας νὰ τῷ εἶνε εὐγνώμων ἡ ὡραία Σμυρναῖς Μαρία, διότι ἰατρὸς ὢν κατώρθου νὰ διατηρῇ ἐν τῇ ζωῇ τὸν πάσχοντα πατέρα της. Ἀλλ' ἦτο πτωχὸς καὶ ἡ πλουσία κόρη ἐξετίμα πλειότερον τὸν τραπεζίτην κ. Σταυρίδην, πρότυπον ἀνδρὸς τοῦ κόσμου, ἔχοντος ἄφθονα τά τε φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προτερήματα.

Ὁ κ. Ζυγομαλᾶς εἶνε ἐν τούτοις παράδοξος ἄνθρωπος· δὲν ἀγαπᾷ τὸν χορόν, διότι, ὅπως γίνεται, διαφθείρει, προβλέπει δὲ ὅτι ἡ ἀναίτιος (;) γύμνωσις τῶν παρθενικῶν ὤμων, ἐπιδρῶσα ἐπὶ τῶν ἠθῶν, θὰ γυμνώσῃ τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλληνίδων ἀπὸ πάσης λεπτότητος καὶ αἰδημοσύνης. Τὰ τοιαῦτα χαρακτηριζόμενα ὡς ἐσκωριασμέναι ἰδέαι προκαλοῦσι τὸν γέλωτα ἐν τῇ ἐποχῇ ἡμῶν, καὶ παρὰ τὰς ἰδέας τοῦ ἀϊκωτάτου κ. Ζυγομαλᾶ, ἡ δεσποινὶς Μαρία σπεύδει εἰς τὸν χορὸν τῆς Λέσχης διὰ νὰ χορεύσῃ ὅλους τοὺς χοροὺς μετὰ τοῦ εὐνοουμένου τραπεζίτου· τοῦτο δὲ ἔσεται ἔμμεσος ἀπάντησις εἰς τὴν πρό τινος γενομένην ὑπ' αὐτοῦ αἴτησιν τῆς χειρός της.

Ἡ Μαρία εἶνε φιλάρεσκος, ὅπως αἱ πλεῖσται, καὶ ὡραία, ὅπως ὅλαι αἱ ἡρωΐδες τῶν μυθιστοριῶν. Ἀφοῦ ἔρριψε τὸ τελευταῖον βλέμμα τῆς ἐπιθεωρήσεως ἐν τῷ κατόπτρῳ της, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἅμαξαν, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἐξαδέλφου της. Ἀλλ', ἂν οἱ ἁμαξηλάται τῆς Σμύρνης εἶνε εὐσυνειδητότεροι τῶν ἡμετέρων, αἱ ὁδοί της εἶνε σκοτεινότεραι καὶ κραυγὴ ἄλγους ἀκούεται. Ἡ ἅμαξα ἡ φέρουσα τὴν λαμπροστόλιστον χορεύτριαν κατέρριψε πτωχὴν γυναῖκα καὶ κατασυνέτριψε τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν της. Ἐν τῷ ἅμα ἡ φιλαρέσκεια ὑπεχώρησεν. ὁ χορὸς ἐλησμονήθη καὶ ἡ καλὴ Μαρία βαρέως τεθλιμμένη παραλαμβάνει ἐν τῇ ἁμάξῃ της καὶ φέρει εἰς τὸ πενιχρόν της οἴκημα τὴν δύσμοιρον γυναῖκα, ἥτις «μ' αὐτὸ τὸ χέρι ἐζοῦσε τὸν κατακειτάμενον ἄνδρα της καὶ τὰ παιδιά της.» Ἐκεῖ ἐν τῇ σκοτεινῇ καὶ ἀνηλίῳ ὀπῇ μανθάνει ἡ Μαρία μέχρι τίνος βαθμοῦ φθάνει ἡ ἀνθρωπίνη δυστυχία, καὶ φρίττει. Ἐπὶ ἀχυροστρωμνῆς κατέκειτο μεσήλιξ ἀνήρ, χαμαὶ δ' ἐπὶ ψάθης τρία ἢ τέσσαρα παιδία. Ῥάκη ἐδῶ; πενιχρότης ἐκεῖ, ἀγωνία καὶ ψῦχος καὶ στέρησις παρέκει.

Αἴφνης ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ εἰσέρχεται τίς; ὁ ἰατρός. Ἐκπλήσσεται βλέπων ἐκεῖ ἐν τοιαύτῃ στολῇ, ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ τὴν Μαρίαν, ἥτις συγκινεῖται καὶ αὐτὴ βαθέως βλέπουσα τὸν ἰατρόν, τὸν φιλάνθρωπον, τὸν ἄνθρωπον τοῦ καθήκοντος, ἐρχόμενον εἰς βοήθειαν τῆς δυστυχίας, καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ἣν μεχρι τοῦδε ἔτρεφε πρὸς αὐτὸν... ἀρχίζει νὰ ἀλλάζῃ ὄνομα. Δευτέρα ἐκπληξις ταράσσει τὴν Μαρίαν. Ἡ εἰκὼν τοῦ τραπεζίτου κ. Σταυρίδου ἐκεῖ εἰς τὴν γωνίαν μικροῦ κατόπτρου. — Εἶνε αὐτὸς ψιθυρίζει. — Εἶνε ἀνεψιός μου, ἀπαντᾷ ἡ πάσχουσα· ἀνεψιὸς τοῦ ἀδελφοῦ του, προσθέτει δεικνύουσα τὸν κατακείμενον παράλυτον. Καὶ ἐρωτᾶται ἡ Μαρία μανθάνει ὅτι ὁ πατὴρ τοῦ παρ' ὀλίγον μνηστῆρός της εἶνε ὁ ἀδικήσας τὴν ἄτυχῆ οἰκογένειαν, αὐτὸς δὲ ὁ καταστρέψας ἐντελῶς αὐτήν...

Ἀλλ' ἡ ἱστορία αὕτη δὲν συνετέλεσε μόνη εἰς τὸ νὰ μισήσῃ ὁ Μαρία τὸν κομψὸν τραπεζίτην. Αἱ ἐκδηλώσεις τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς πτωχῆς γυναικὸς πρὸς τὸν σωτῆρα ἰατρὸν ἀνεῤῥίπισαν τὴν ὑπολανθάνουσαν φλόγα τοῦ πρὸς αὐτὸν ἔρωτός της.. ὁ δὲ κ. Ζυγομαλᾶς, ὅστις τὴν ἐλάτρευε καὶ αὐτὸς κρυφίως, τὴν ἐνυμφεύθη, ἀφοῦ ὅμως προηγουμένως κατώρθωσε νὰ τὴν προσηλυτίσῃ εἰς τὰς ἐσκωριασμένας ἰδέας του.

Καί... μόνος ἀπέμεινεν ἔξω τῆς ὡραίας σκηνῆς ὁ ἀπάνθρωπος τραπεζίτης κ. Σταυρίδης, ῥοκανίζων τὴν προσενεχθεῖσαν αὐτῷ χυλόπηττα».

***

Τοιαύτη ἐν περιλήψει ἡ ὑπόθεσις τοῦ καλοῦ τούτου διηγήματος, δι' οὗ ὁ κ. Ὑπερίδης πλουτίζει τὸν ἤδη ἀναπτυσσόμενον τοῦτον κλάδον τῆς ἡμετέρας φιλολογίας. Δὲν παρουσιάζει μὲν τοῦτο ἔκτακτόν τι, οὐδὲ δύναται νὰ καταταχθῇ μεταξὺ τῶν ὀλίγων ἐκείνων τῶν ἐχόντων ἴδιον τύπον ἐθνικῶν διηγημάτων, ἀλλ' οὐδὲ πρωτοτυπίας στερεῖται ἐν τῇ ἰδέᾳ, οὐδὲ ὁμοιάζει πρὸς τὰ ἑλληνόφωνα ἐκεῖνα, τῆς παρελθούσης εὐτυχῶς ἐποχῆς, ὧν ἤρκει τις νὰ μεταβάλῃ τὰ ὀνόματα ἀπὸ Γεωργίου λ. χ. εἰς Ἐδμόνδον, ἵνα ἐκληφθῶσιν ὡς μεταφράσεις τῶν μετριωτέρων ἔργων ξένων φιλολογιῶν. Ὁ ἰατρὸς Ζυγομαλᾶς εἶνε καθαρὸς ἑλληνικὸς τύπος, ἐκ τῶν ὀλίγων οἵτινες παθαίνονται βλέποντες τὴν διάδοσιν τῆς ξενικῆς διαφθορᾶς παρ' ἡμῖν· προσιμᾷ δὲ νὰ καταπείσῃ εὐτυχίαν ἣν ἐπόθησε, θερμὸν ἔρωτα ὃν ὑπέκρυψεν, ἢ νὰ συνδεθῇ πρὸς κόρην ξένην εἰς τὰς συντηρητικὰς ὡς πρὸς τὰ πάτρια ἰδέας του.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι σπανίως ἀπαντᾷ τις τοιούτους τύπους. Ἀλλ' ἀφοῦ τὸν εὗρεν ὁ διηγηματογράφος, ἔπραξεν ἄριστα νὰ τὸν ὑποτυπώσῃ οὕτω, διότι καὶ παράδειγμα τὸν καθιστᾷ ἄξιον μιμήσεως καὶ καταδεικνύει ὅτι τοῦ ἰατροῦ μάλιστα ἡ ὑψηλὴ ἀποστολὴ γίνεται ὑψηλοτέρα, ὅταν διὰ τοῦ πειστικοῦ του στόματος διαδίδωνται ἀρχαί, αἵτινες, καίτοι αἱ ἄρισται, δὲν εἶνε δυστυχῶς αἱ κρατοῦσαι. Ὁ χαρακτὴρ τῆς κόρης, παρουσιάζων ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἐλαττώματα τοῦ φύλου της, τὴν φιλαρέσκειαν καὶ τὴν ἀγαθότητα, εἶνε χαρακτὴρ ἐκλεκτός, τρυφερός, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κινῶν τὸ διάφορον καὶ τὴν συμπάθειαν. Τὴν ἠθέλομεν ὅμως περισσότερον λάλον, εὔθυμον καὶ χαρίεσσαν, τὴν ἠθέλομεν Σμυρναίδα ἀληθῆ, ὅπως ἠθέλομεν καὶ γοργοτέραν τὴν δρᾶσιν τοῦ ὅλου διηγήματος [1]). Κατὰ τὰ ἄλλα εὑρίσκομεν ὅτι τὸ ἔργον εἶνε οὐσιωδέστατον καὶ θὰ τὸ ἐβλέπομεν μετὰ χαρᾶς κατέχον ἐν τῇ ἑλληνικῇ βιβλιοθήκαις — εἶνε τόσῳ μικρὸν — τὴν θέσιν ἣν δυστυχῶς καταλαμβάνει ἄνευ οὐδεμιᾶς εὐσυνειδήτου συστάσεως τὸ πρῶτον τυχὸν ξενικὸν διήγημα.

Καὶ ἤδη: ὁ συγγραφεὺς! ὅπως κράζουσιν ἐν τῷ θεάτρῳ μετὰ τὴν πρώτην παράστασιν πρωτοτύπου τινὸς ἔργου... τόσον σπανίου δυστυχῶς. Θὰ τὸν συναντήσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν, εἰς πόσους πλείστους τῶν ὁποίων εἶνε βεβαίως ἄγνωστος, καίτοι ἀπὸ πολλοῦ καλλιεργῶν ἐπιτυχῶς τὰ γράμματα. Ἀλλ' ἡ φήμη ἐσυνήθισε νὰ σαλπίζῃ τὰ ὀνόματα τῶν ἐν Ἀθήναις μόνον, διότι ἐνταῦθα, φαίνεται, ἔστησεν ἀπό τινος τὴν ἕδραν της. Ὁ ἐλάχιστος τῶν λογίων νέων μας εἶνε γνωστὸς βεβαίως εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν γωνίαν, ὁ δὲ κ. Ὑπερίδης, εἷς τῶν διευθυντῶν τῆς πρεσβυτέρας συναδέλφου τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου, τῆς Σμυρναϊκῆς Ἀμαλθείας, καίτοι νεώτατος ἔτι, εἶνε ἄγνωστον ἴσως ὅτι μεταξὺ δύο ἀρθριδίων, δι' ὧν ἡ μεταδίδει εἰς τὴν διψῶσαν Ἀνατολὴν τὰ ἔξω αὐτῆς γινόμενα, ἡ ὑπερμαχεῖ τῶν συμφερόντων τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς πόλεως, εὑρίσκει πάντοτε καιρὸν νὰ συγγράφῃ ὡραῖα ἔργα, ὧν ὁ σκοπὸς δὲν εἶνε ἡ τέρψις μόνη ἀλλὰ καὶ ἡ ἠθικὴ ὠφέλεια.

1) Ἠθέλομεν καὶ κἄτι ἄλλο ἀκόμη, διὰ νὰ σώσωμεν τὸν συγγραφέα ἀπὸ δικαστικὰ ἔξοδα. Ὀνόματα πρωτοτυπότερα. Ὁ ἥρως του κ. Α. Ζυγομαλᾶς ἂν δὲν ἦτο τόσῳ εὐγενής, πιθανὸν νὰ κατεδιώκετο δικαστικῶς ὑπὸ τοῦ δημοτικωτάτου ἐνταῦθα φερωνύμου του. Ὁ δὲ κ. Σταυρίδης, ὁ ἀπόβλητος τραπεζίτης, τίς οἶδεν ἂν θὰ συγχωρηθῇ ὑπὸ τοῦ φερωνύμου του, ἢ ἂν θὰ γίνῃ αἴτιος ν' ἀκουσθῶσι πάλιν: «Ὀλόφυρμοι ἐν Γάλεσνιν τῆς Ρέκας...»

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ "ΕΝΩΣΕΩΣ"

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 1887. ΕΤΟΣ Δ', ΑΡΙΘ. 23.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ. Πλατεία ΚΕ' Μαρτίου, παρὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ
ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΜΕΤΑ ΔΕΛΤΙΟΥ
καὶ πωλεῖται λεπτ. 15. Παλαιὰ φύλλα λεπτ. 20.
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐν Ἑλλάδι δραχμαὶ 10. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 12.

ΤΙΜΗ ΑΓΓΕΛΙΩΝ. Ὁ στίχος ἁπαξ δρ. 1, δις 1,50. Διὰ πλειοτέρας καταχωρίσεις κατ' ἀποκοπήν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ, ΠΡΩΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΗΣ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»
ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΞΕΝΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΗΣ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»
ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

96) **Κομφούκιος** ἢ «τέχνη τοῦ κοινωνικοῦ βίου,» μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Ι.Α, ἐκδιδομένη δὲ δαπάνῃ Ζωσιμᾶ Ἐσφιγμενίτου. Ἀθῆναι, σχ. 8, σελ. 148.

97) **Nouvelles grecques** par. D. Bikélas, traduites en français par le Marquis De Queux de Saint-Hilaire. Paris 1887.

98) **Οἱ Δημοσθένους Φιλιππικοὶ** μετὰ μεταφράσεως, σημειώσεων κλπ. σχολίων, ὑπὸ Θεοδοσίου Οἰκονομίδου, διδασκάλου τῆς ἐν Τεργέστῃ Ἑλληνικῆς Σχολῆς. Τεῦχος α' περιέχον τὸν περὶ τῆς Εἰρήνης Λόγον. Τεργέστη, 1887, σχ. 8ον, σελ. 90.

99) **Ἑλληνικὴ Χρηστομάθεια** πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τῇ α' τάξει τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων μαθητευόντων μετὰ σημειώσεων, ὑπὸ Γεωργίου Α. Παπαβασιλείου. Ἀθῆναι 1887, σχ. 8ον σελ. 122.

Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ὑπὸ Κ. Παπαρρηγοπούλου. Τεύχη 36 καὶ 37. Ἐκδότης Ἀγέστης Κωνσταντινίδης.

Corpus juris Civilis κατὰ μετάφρασιν Ἠλία Λιακοπούλου. Τεῦχος 11ον. Ἐκδότης Ἀνέστης Κωνσταντινίδης.

Καλλιτεχνικὴ πινακοθήκη τῆς «Ἑστίας». Φυλλάδιον 2ον. Περιεχόμενα: Μήδεια — Ἠὼς διελ.) — Οἰδίπους καὶ Ἀντιγόνη — Ἀντιγόνη καὶ Ἰσμήνη — Ἠρὼ καὶ Λέανδρος (δισελ.) — Ψυχὴ καὶ Ἀφροδίτη.

Librairie Hacette et Cie
79 Boulevart St-Germain, Paris
Dictionnaire des antiquités grecques et romaines. Ouvrage rédigé par une société d'écrivains spéciaux, d'archéologues et des professeurs sous la direction de Ch. Daremberg et Edm. Saglio et enrichi de 3000 figures d'après l'antique dessiné par Pt. Sellier et gravé par M. Rapine.

Ἀγγέλλονται

Ἡ Σοφὴ Παρθένος, κωμῳδία ἔμμετρος εἰς πράξεις δύο, ὑπὸ Πολυβίου Δημητρακοπούλου.

Διευθύνσεις

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΒΙΣΒΙΖΗΣ, δικηγόρος, ὁδ. Ἀδριανοῦ 67.
ΛΕΩΝ ΟΛΙΒΙΕ καθηγ. Γαλλικ. ὀπισθεν Θεάτρου Ἀθ.
Γ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ ὀδοντοϊατρός· Ὀδ. Πατησίων 3.
ΑΔΕΛΦ. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΙ ἔμποροι. Ὀδ. Εὐαγγελ.
ΕΛΛΗΝ. ΗΛΕΚΤΡ. ΕΤΑΙΡΕΙΑ. Ὀδ. Φιλελλήνων 22
Ι. ΓΕΡΑΣΙΜΙΔΗΣ γυναικολόγος. Ἀρχὴ ὁδ. Πειραιῶς.
Ν. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ δικηγόρος. Ὀδ. Εὐριπίδου 41.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΑΝΟΔΟΣ	1 Π. Μ.	3 Μ. Μ.	33 Μ. Μ.
Ἐκ Πειραιῶς	6.30	12.—	3.15
» Ἀθηνῶν	7.05	12.30	3.45
» Ἐλευσῖνος	8.15	1.45	5.40
» Μεγάρων	8.58	2.28	6.15
» Καλαμακίου	10.10	3.43	7.45
» Κόρινθος ἀφιξ.	10.35	4.08	8.15
» Κόρινθος ἀναχ.	10.50	4.20	
» Κιάτου	11.37	5.07	
» Ξυλοκάστρου	12.11	5.44	
» Δερβενίου	1.03	6.36	
Εἰς Ἀκράταν ἀφιξ.	1.23	6.56	

Γραμμὴ Κορίνθου-Ἄργους-Ναυπλίου

	203 Μ. Μ.	231 Π. Μ.
Ἐκ Κορίνθου	4.30	6.30
» Ἁγ. Βασιλείου	5.49	8.23
» Νεμέας	6.09	8.45
» Φιχτούς (Μυκῆναι)	6.31	— —
» Ἄργους	7.05	9.55
Εἰς Ναύπλιον ἀφιξ.	7.30	10.25

Γραμμὴ Ἄργους-Μύλων (Ναυπλίου)

	301 Π. Μ.	303 Π. Μ.	305 Μ. Μ.
Ἐξ Ἄργους	5.40	10.—	7.10
Εἰς Μύλους	6.05	10.25	7.35

Σημειώσεις. Διὰ τὰς σταθμεύσεις εἰς τὰς στάσεις ὅλων τῶν γραμμῶν ἰδὲ γενικὸν δρομολόγιον. Ἡ ἐμπορικὴ ἁμαξοστοιχία 33 κυκλοφορεῖ κατὰ Δευτέραν, Τετάρτην, Παρασκευήν. Ἡ 32 κατὰ Κυριακήν, Τετάρτην, Παρασκευήν· αἱ δὲ 231—234, 301—304 κατὰ Τρίτην, Πέμπτην, Σάββατον.

ΚΑΘΟΔΟΣ	2 Π. Μ.	4 Μ. Μ.	32 Π. Μ.
Ἐξ Ἀκράτας	6.40	1.40	
» Δερβενίου	7.03	2.03	
» Ξυλοκάστρου	7.59	2.57	
» Κιάτου	8.31	3.29	
» Κόρινθος ἀφιξ.	9.15	4.13	
» Κόρινθος ἀναχ.	9.35	4.25	5.—
» Καλαμακίου	10.06	4.56	5.40
» Μεγάρων	11.15	6.06	7.10
» Ἐλευσῖνος	12.05	6.54	8.20
Εἰς Ἀθήνας ἀφιξ.	1.17	8.—	9.30
» Πειραιᾶ »	1.50	8.20	10.05

Γραμμὴ Κορίνθου-Ἄργους-Ναυπλίου

	202 Π. Μ.	234 Μ. Μ.
Ἐκ Ναυπλίου	6.25	12.—
» Ἄργους	7.—	12.45
» Φιχτούς (Μυκῆναι)	7.25	— —
» Νεμέας	8.—	1.57
» Ἁγίου Βασιλείου	8.20	2.20
Εἰς Κόρινθον ἀφιξ.	9.25	3.35

Γραμμὴ Ἄργους-Μύλων (Ναυπλίου)

	302 Π. Μ.	304 Π. Μ.	306 Μ. Μ.
Ἐκ Μύλων	6.20	10.45	7.45
Εἰς Ἄργος	6.45	11.10	8.10

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΠΕΚ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΤΙΩΣ ΕΞΕΔΟΘΗ

ΦΑΟΥΣΤ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΓΚΑΙΤΕ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ

ὑπὸ

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΥ

Μετὰ 65 ξυλογραφημάτων καὶ 14 φωτογραφιῶν

κατὰ

Δ. ΚΡΕΔΙΓΓ

Τεῦχος δεύτερον

Ὁ **Φάουστ** *ἐκτυπωθήσεται μετ' ἐξαιρέτου φιλοκαλίας ἐν Γερμανίᾳ, δημοσιευθήσεται δὲ εἰς ἑπτὰ τεύχη, ἐκδιδόμενα κατὰ μῆνα· ἕκαστον δὲ τεῦχος, συγκείμενον ἐκ τριῶν τυπογραφικῶν φύλλων εἰς σχῆμα 4ον καὶ κοσμούμενον ὑπὸ δύο ὁλοσελίδων φωτογραφιῶν καὶ πολλῶν ἐν τῷ κειμένῳ εἰκόνων, τιμᾶται ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 4. Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 4. — Ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα, προπληρονόμενον, τιμᾶται ἐν Ἀθήναις δραχ. 24. Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 24. Ὁ λαμβάνων τὸ πρῶτον τεῦχος θεωρεῖται συνδρομητὴς καὶ ὑποχρεοῦται διὰ τὴν συνέχειαν μέχρι τέλους τοῦ συγγράμματος.*

Συνδρομητὰς ἐγγράφουσι τὰ κυριώτερα βιβλιοπωλεῖα.

Ὁ ἐκδότης ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΚ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΘΕΑΜΑΤΑ ΑΘΗΝΩΝ

Θέατρον «Παραδείσου»
Ἑλλ. Δραμ. Θίασος **Μένανδρος** διεύθ. Δ. Ταβουλάρη
Κυριακὴ—Τρίτη—Πέμπτη—Σάββατον.

Ἰούλιος		ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
Ἡμερομηνία Ν. Ἡ.	Ἡμέρ.	Ἑορταὶ
16	4 Σάββ.	Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου.
17	5 Κυρ.	Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ.
18	6 Δευτ.	Σισίνη τοῦ μεγάλου
19	7 Τρίτη	Θωμᾶ καὶ Κυριακῆς μεγαλομάρτυρος.
20	8 Τετ.	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.
21	9 Πέμπτ.	Παγκρατίου ἱερ. ἐπισκ. Ταυρομενίας.
22	10 Παρ.	Τῶν ἐν Νικοπόλει 15 μαρτύρων.

Ἀνατολὴ 4.52′. Δύσις 7.20′. Μέγεθος ἡμέρας 14.28.

ΕΟΡΤΑΙ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

4 Ἰουλίου. Ὁ ἅγιος πατὴρ Ἀνδρέας κατήγετο ἐκ Δαμασκοῦ, ἐχρημάτισε δὲ κληρικὸς καὶ γραμματεὺς τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῶν Ἱεροσολύμων Θεοδώρου, ἐξ οὗ καὶ Ἱεροσολυμίτης ἐπωνομάσθη. Παρέστη εἰς τὴν ἐν Κων)πόλει συγκροτηθεῖσαν ς' Οἰκουμενικὴν σύνοδον ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου ἐν ἔτει 680 μ. Χ. Ἐγένετο δὲ προσέτι διάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εἶτα δὲ ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης, καὶ ἐτελεύτησε τῷ 720 μ. Χ. Ἐκτὸς τῶν λοιπῶν αὐτοῦ ἱερῶν συγγραμμάτων, ἐποίησε διάφορα ᾄσματα, ἐξ ὧν εἶνε καὶ ὁ Μέγας Κανών, ὅστις εἶνε, ὡς εἰκάζεται, ὁ πρῶτος μελουργηθεὶς ὕμνος εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν.

5 Ἰουλίου. Ὁ ὅσιος οὗτος Ἀθανάσιος ἦν Τραπεζούντιος τὴν πατρίδα. Κατ' ἀρχὰς ἐμόνασεν ἐπὶ τοῦ Κυμαίου τῆς Βιθυνίας, εἶτα δὲ μετέβη εἰς Ἄθω, ἔνθα συνέστησε τὴν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ μεγίστην μονήν, τὴν καλουμένην Λαύραν, ἐτελεύτησε δὲ περὶ τὸ 990 μ. Χ.

7 Ἰουλίου. Ἡ ἁγία αὕτη, γεννηθεῖσα ἐν τῇ κυριωνύμῳ ἡμέρᾳ, ὠνομάσθη Κυριακὴ ὑπὸ τῶν γονέων αὐτῆς Δωροθέου καὶ Εὐσεβίας, ἤκμασε δὲ ἐπὶ τῶν διωγμῶν Διοκλητιανοῦ, διὸ καὶ ὑπέστη τὰ πάνδεινα, οὖσα χριστιανή, μέχρις οὗ ἐτμήθη τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος τῆς Βιθυνίας Πλαριανοῦ.

8 Ἰουλίου. Ἐπίσης ἐπὶ Διοκλητιανοῦ ἤκμασε καὶ ὁ ἅγιος Προκόπιος, γεννηθεὶς ἐκ γονέων ἐθνικῶν. Ὁ αὐτοκράτωρ τὸν ἔκαμε δοῦκα καὶ τὸν ἔπεμψεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἵνα καταδιώξῃ τοὺς χριστιανούς. Διὰ θαύματος ὅμως, τὸ ὁποῖον ἐτελέσθη, καθ' ὃν χρόνον ἐπορεύετο ἐκεῖσε, ἐγένετο χριστιανὸς καὶ ὑπέστη μυρίας καταδιώξεις καὶ βασάνους, ἐξ ὧν διὰ θαυμάτων ἐξήρχετο ἀβλαβής.

9 Ἰουλίου. Οὗτος ἦν ἐξ' Ἀντιοχείας, εἰς δὲ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ ἐχειραγωγήθη ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ὑφ' οὗ καὶ ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Ταυρομενίου, διὰ διαφόρων δὲ θαυμάτων προσείλκυσεν εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ τὴν χώραν τῆς Σικελίας καὶ τὸν ἐκεῖ ἡγεμόνα.

ΜΙΚΡΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Ἐδημοσιεύθησαν οἱ ψηφισθέντες ὑπὸ τῆς Βουλῆς νόμοι: περὶ γραμματοσήμου· περὶ ταχυδρομικῶν δεμάτων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ Κράτους· περὶ ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν καὶ περὶ προσωπικοῦ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν· καὶ περὶ καταργήσεως τῆς θέσεως τοῦ συμβούλου τῆς ἐν Κων)πόλει Πρεσβείας. —Βουλευτὴς τοῦ νομοῦ Εὐβοίας κατὰ τὴν γενομένην τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐπαναληπτικὴν ἐκλογὴν ἀνεδείχθη ὁ ὑποψήφιος τῆς Κυβερνήσεως κ. Βουδούρης.—Κατὰ τὰς ἰταλικὰς ἐφημερίδας, μετατίθεται ἐντεῦθεν ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας κ. Κουρτοπάσης. —Διὰ Β. Διατάγματος οἱ τέως δύο αὐθύπαρκτοι λόχοι τῶν νοσοκόμων ἑνοῦνται εἰς διλοχίαν, διοικουμένην ὑπὸ ταγματάρχου μετ' ἀναλόγου ἐπιτελείου.—Διὰ Β. Διατάγματος συνεστάθη λόχος τηλεγραφητῶν τοῦ στρατοῦ, περιλαμβάνων 4 ἀξιωματικούς, 22 ὑπαξιωματικοὺς καὶ 52 στρατιώτας. — Αὔριον καθ' ἅπαν τὸ Κράτος ἐνεργοῦνται αἱ δημοτικαὶ ἐκλογαί.

ΕΓΧΩΡΙΑ

Ἕνεκα τῆς ἐπεκτάσεως τῆς χολέρας ἐν Ἰταλίᾳ, τὸ Ἰατροσυνέδριον ηὔξησεν εἰς ἕνδεκα ἡμερῶν τὴν ἐπιβεβλημένην κάθαρσιν εἰς τὰς ἐκ τῶν ἐπιχολέρων μερῶν προσελεύσεις.—Οἱ ἐργάται τῆς ἐν Λαυρείῳ Γαλλικῆς μεταλλευτικῆς ἑταιρείας ἀπέσχον ἐπί τινας ἡμέρας τῆς ἐργασίας ζητοῦντες ἡμερομίσθιον ἀνώτερον καὶ κατάργησιν τῆς ἐργασίας τῆς Κυριακῆς.—Ὡρίσθη ἡμέρα πρὸς ἐκλογὴν βουλευτοῦ ἐκ τοῦ νομοῦ Ἀχαϊοήλιδος, ἀντὶ τοῦ ἀποβιώσαντος Στεφανοπούλου, ἡ 16η Αὐγούστου ε.ε.—Συμφώνως πρὸς τὸν ἐσχάτως ψηφισθέντα νόμον περὶ διαγειρίσεως τῆς διαθήκης τοῦ ἀειμνήστου Εὐαγγέλη Ζάππα διωρίσθη νέα ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ. κ. Στεφάνου Δραγούμη προέδρου, Φ. Νέγρη, Ἀρ. Βαλέττα, καὶ Παντιᾶ Ράλλη.—Ἐν ταῖς ἐν Μαντινείᾳ ἐνεργουμέναις ἀνασκαφαῖς ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς σχολῆς εὑρέθη ἀνάγλυφον καλῆς τέχνης, εἰκονίζον γυναῖκα, καὶ ἐπιγραφὴ περιέχουσα ψήφισμα, μνημονεῦον καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Φιλοποίμενος, τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀχαιῶν.—Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλογέων τοῦ Κράτους ἀνέρχεται εἰς 513,208, ὁ δὲ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς διὰ τὴν ἐκλογὴν ἑνὸς βουλευτοῦ ἤτοι ἡ ἐκλογικὴ μονὰς εἶνε 3515.—Προχθὲς ἡ ἐνταῦθα Γαλλικὴ παροικία ἑώρτασε τὴν ἐπέτειον τῆς μεγάλης Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ἐν τῇ Γαλλικῇ Πρεσβείᾳ ἐδέξατο τὰ συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ὁ ἐπιτετραμμένος, ἐνταῦθα δὲ καὶ ἐν Φαλήρῳ ἐδόθησαν γεύματα, ὧν μετέσχον τὰ ἐξέχοντα πρόσωπα τῆς Γαλλικῆς παροικίας. — Ἐνώπιον ἐπιτροπῆς ἠνεώγη τὸ κιβώτιον τὸ περιέχον τὸν κληροδοτηθέντα τῷ ἔθνει θησαυρὸν τῶν Ζωσιμαδῶν, εὑρέθησαν δὲ 24 μικροὶ σάκκοι, ἐξ ὧν ἠνοίγησαν δέκα, περιέχοντες διαφόρων ἐποχῶν καὶ ἐθνῶν νομίσματα καὶ κυλίνδρους χρυσοῦ. — Τὸν προσεχῆ χειμῶνα θὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν ὁ ἔξοχος γάλλος ἠθοποιὸς Κοκλέν. μέλλων νὰ περιέλθῃ διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ἡ συνέλευσις τῶν Βουλγάρων ἐξελέξατο ἡγεμόνα τὸν πρίγκηπα τοῦ Κοβούργου.—Εἰς τὸν τέως ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν τῆς Γαλλίας στρατηγὸν Βουλανζὲ ἐγένετο ἐνθουσιωδεστάτη ὑποδοχὴ ἐν Κλερμὸν-Φεράν, ἔνθα ἑδρεύει τὸ σῶμα, οὗτινος διωρίσθη διοικητής.—Παραιτηθέντος τοῦ βουλγαρικοῦ ὑπουργείου, τὸν σχηματισμὸν νέου ἀνέλαβεν ὁ κ. Στοϊλώφ.—Ἡ Κρητικὴ συνέλευσις ἦρε τὸ ψήφισμα περὶ ἀρνήσεως πληρωμῆς φόρων ὑπὸ τῶν κατοίκων, συνεπείᾳ τοῦ ἀτομικοῦ πόθου τοῦ Σουλτάνου, ὅπως τὰ αἰτήματα τῶν Κρητικῶν λυθῶσιν εἰρηνικῶς κατὰ τρόπον ἱκανοποιοῦντα τὴν φιλοτιμίαν τῆς τε Πύλης καὶ τῶν Κρητῶν.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Περατωθεισῶν τῶν ἐξετάσεων τοῦ ἐνταῦθα Διδασκαλείου, δέκα μὲν μαθηταὶ ἔλαβον πτυχίον πρωτοβαθμίου διδασκάλου, ἕνδεκα δὲ δευτεροβαθμίου καὶ ἑπτὰ τριτοβαθμίου.—Διὰ Β. Διατάγματος καλοῦνται νὰ προσέλθωσι τῇ 15ῃ ἱσταμένου ἐν τῷ Καταστήματι τοῦ Ἀρσακείου αἱ βουλόμεναι ν' ἀποκτήσι πτυχίον διδασκαλίσσης χειροτεχνημάτων, ἵνα ὑποστῶσι τὰς κεκανονισμένας ἐξετάσεις. — Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένοντο αἱ ἐν τῇ μουσικῇ ἐξετάσεις τῶν μαθητριῶν τοῦ Ἀρσακείου, ἀπενεμήθη δὲ καὶ τὸ Ράλλειον βραβεῖον τῇ δεσποινίδι Τσέρου.

ΕΜΠΟΡΙΚΑ, ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ κλπ.

Τὸ συμβούλιον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ὥρισεν εἰς 130 δραχ. κατὰ μετοχὴν τὸ διανεμητέον μέρισμα τῆς α' ἑξαμηνίας ε. ε.—Διὰ Β. Διατάγματος καλοῦνται νὰ ἐξοφλήσωσιν οἱ ἔχοντες ὁμολογίας τοῦ δανείου τῶν 25,000,000 μέχρις 15 Αὐγούστου ε. ε.—Τὸ συμβούλιον τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς—Ἀθηνῶν ὥρισε μέρισμα δραχ. 9.90 κατὰ μετοχὴν διὰ τὴν α' ἑξαμηνίαν ε.ε.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ταγματάρχη Α. Διατί ὄχι; Ζητεῖτε καὶ δοθήσεται ἡμῖν, ἐὰν ὑπάρχῃ. Τὰ ἐπὶ τοῦ πηλικίου σειράδια, χρυσᾷ ἢ ἀργυρᾷ, ἀποκτῶσι τὴν πρότεραν λάμψιν, ἐὰν ἐμβαπτισθῶσιν ἐπί τινα λεπτὰ εἰς ἀραιὸν διάλυμα κυανοῦχου καλίου, εἶτα δὲ ἀποπλυθῶσι δι' ὕδατος πολλοῦ. Ἀλλὰ προσέξατε τὸ κυανοῦχον κάλιον, διότι εἶνε δηλητηριωδέστατον. Φιλαναγνωστρίαι. Εἰς Ρόδον. Ἕως ἐκεῖ ἔφθανεν ὁ ἐνθουσιασμὸς ὑμῶν; οὐδ' ἀπάντησιν; Π. Τ. Σ. Κ)πόλιν. Συῤῥ. ἐλήφθησαν. Σάμ. ἐστάλησαν. Κ. Ἀλ. Πόρον. Ἀφίκεσθε; Π. Κ. Κ. Μέγαρα. Ἐλήφθη καὶ εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν προθυμίαν. E. R. Paris. Annonces, la ligne un franc. Pas de reclames. Le prix qui est fixé doit être versé avant l' insertion. Α. Κ. Λεχαινά. Προσέξατε εἰς τὸ προσεχές. Ρ** Αἱ πληροφορίαι ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τῆς Γότθας. Ὁ Μάρκος Σανοῦδος ἦν Ἐνετὸς στρατηγὸς τοῦ ΙΒ' αἰῶνος. Αὐτὸς κατέλαβε τὰς Κυκλάδας καὶ τὰς Σποράδας, ἰδίᾳ δὲ τὴν Νάξον (1207), καὶ ἔδρυσε τὸ δουκάτον τοῦ Ἀρχιπελάγους. Αὐτὸς εἶνε ὁ ἁρπάσας τὴν Κρήτην καὶ ὀνομασθεὶς βασιλεύς της διά τινας ἡμέρας. Θ. Σ. Loodianah. Ἠκούσαμεν περὶ τοῦ ἔπους, ἀλλὰ δὲν τὸ ἀνέγνωμεν ἔτι, ὅτι μάλιστα ἀναφέρονται ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Θὰ σᾶς εἴπωμεν τὴν γνώμην μας. Ὑδροφοβουμένῳ(;) Δύνασθε νὰ κατασκευάσητε οἰκονομικὸν διυλιστήριον ὕδατος, ἀγοράζοντες μίαν κοινὴν γλάστραν, κλείοντες τὴν σπὴν διὰ τεμαχίου καθαροῦ σπόγγου, θέτοντες εἶτα μίαν στρῶσιν ἐξ ἄμμου καθαρᾶς καὶ ἑτέραν ἐκ μικρῶν τεμαχίων ἄνθρακος ἔχουσαν πάχος περίπου δύο δακτύλων· οὕτω θὰ ἔχητε καθαρὸν ὕδωρ, ἀλλὰ δέον ν' ἀντικαθιστᾶτε καθ' ἑβδομάδα τὸν ἄνθρακα. Ὀξυχόλῳ. Ἀπάντησιν εὑρίσκετε ἐν τῷ προηγουμένῳ Δελτίῳ. Κ. Α, Σ. Μ. Θεσσαλονίκην. Ἐστάλησαν. Δίκ. Ὁ Τριβουλὲ εἶνε ἱστορικὸν πρόσωπον· ἀπέθανε τῷ 1536. Τῷ ἀποδίδουσι καὶ ἄλλας εὐφυολογίας, ἃς δὲν ἦτο ἴσως κατάλληλος νὰ εἴπῃ. Δεσποινίδι Κ. Θὰ ἦτο ἀγενὲς νὰ ἀντιτάξωμεν πικρὰν ἄρνησιν. Λοιπὸν ἀντιτάσσομεν γλυκεῖαν, διότι εἶνε ἀκατάλληλον διὰ τὴν Ἑβδομάδα. Καλανδρομάχῳ. Σμύρνην. Ἡ ἔναρξις μετὰ 10 ἡμέρας. Ἵνα καταστήσητε τὰ ἐνδύματα τῆς κυνηγεσίας ἀδιάβροχα, ἐμβαπτίσατέ τα ἐντὸς διαλύσεως ὀξικοῦ ἀργιλλίου, ἣν εὐκόλως παρασκευάζουσιν οἱ φαρμακοποιοὶ δι' ἀναμίξεως διαλύσεως ὀξικοῦ μολύβδου καὶ στυπτηρίας καὶ διηθήσεων τοῦ μίγματος. Μετὰ τὴν ἐμβάπτισιν καὶ καλὴν διαβροχὴν τῶν ἐνδυμάτων, τὰ ξηραίνετε ἐν σκιᾷ. Καί... κανένα λαγῶν διὰ τὴν συμβουλήν. Α. Ὁ τίτλος Μανδαρῖνος δὲν εἶνε κινεζικός· παράγεται ἐκ τοῦ λατ. mandare=διοικεῖν καὶ ἐδόθη ὑπὸ τῶν Πορτογάλλων κατὰ πρῶτον εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς Σινικῆς. Β. Α. Εἶνε ἱστορικὸν καὶ τὸ ἐγγυώμεθα. Βράχῳ;; Κ. Δ. Βάρναν. Τὰ 10 ἐστάλησαν, ὁ δ' ἐλλείπων σταλήσεται. Εὐχαριστοῦμεν. Μ. Τ. Κεφαλληνίαν. Ἄγνωστος ἡ ἔναρξις. Ἐν καιρῷ ἀγγελθήσεται. Στ. Γ. Δ. Ἀλεξάνδρειαν. Φύλλον ἐστάλη. Συνδρομὴ ἐξωτερικοῦ ἀναλογεῖ πρὸς δρ. 14:50. Ι.Φ. Τ. Κέρκυραν. Ἡ διεύθυνσις: Rue Soufflot 3, Paris.